

Turvapaikanhakijasta seurakuntalaiseksi

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappien kokemuksia ja näkemyksiä
turvapaikanhakijan hengellisen ja käytännöllisen avun tarpeista

Krista Rantanen
Teologian ja uskonntutkimuksen maisteriohjelma
Toukokuu 2021

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Teologinen tiedekunta		Laitos – Institution Käytännöllinen teologia
Tekijä – Författare Krista Rantanen		
Työn nimi – Arbetets titel Turvapaikanhakijasta seurakuntalaiseksi -Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappien kokemuksia ja näkemyksiä turvapaikanhakijan hengellisen ja käytännöllisen avun tarpeista		
Oppiaine – Läroämne Uskonnonpedagogiikka		
Työn laji – Arbetets art Maisterintutkielma	Aika – Datum 5/2021	Sivumäärä – Sidoantal 51
Tiivistelmä – Referat <p>Tämän opinnäytetyön tehtävänä on tutkia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappien kokemuksia ja näkemyksiä kristinuskosta kiinnostuneista turvapaikanhakijoista. Tutkimustehtävä vastaa kahteen kysymykseen: 1) Millaisia käytännön avun tarpeita on ilmennyt työntekijän kohdatessa kristityksi kääntymisestä kiinnostuneita turvapaikanhakijoita? 2) Millaista hengellistä tukea työntekijä tarjoaa kääntyneelle turvapaikanhakijalle.</p> <p>Tutkimuksessa on käytetty laadullista sisällönanalyysi menetelmää. Aineisto koostuu 9 henkilökohtaisesta teemahaastattelusta. Koska aineiston otanta on pieni, tutkimuksen tulokset eivät ole yleispäteviä. Haastattelut pyrkivät tuomaan esille pappien omia kokemuksia kristinuskosta kiinnostuneista turvapaikanhakijoista. Tutkimusaineisto pyrki kuvaamaan millaisia käytännön apuja ja hengellisiä tarpeita otetaan huomioon, kun turvapaikanhakija kiinnostuu kristinuskosta ja haluaa liittyä kirkkoon. Tutkimuskysymyksiä oli 1) Millaisia käytännön avuntarpeita on ilmennyt työntekijän kohdatessa kristityksi kääntymisestä kiinnostuneita turvapaikanhakijoita? 2) Millaista hengellistä tukea työntekijä on tarjonnut kristityksi kääntyneille turvapaikanhakijoille?</p> <p>Tutkimusaineisto kerättiin talvella 2021. Aineisto litteroitiin ja analysoitiin. Teemoja olivat työntekijän motivaatio, kohtaaminen, kasteopetus ja turvapaikkaprosessi. Etsin yhtäläisyyksiä, aiemman tutkimusten ja haastatteluiden välillä.</p> <p>Tutkimus vastasi hyvin esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Keskeisimmäksi tulokseksi nousi kokonaisvaltainen kohtaaminen, islamilaisen kulttuurin huomioiminen, turvapaikkaprosessissa myötäeläminen ja turvapaikanhakijoiden tukeminen. Turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä työ painottuu kasteopetukseen, turvapaikkaprosessin tukemiseen, oikeuksien puolustamiseen, seurakuntaan integroimiseen ja kohtaamiseen yksilönä. Liittyessään kirkkoon turvapaikanhakija menettää usein perheensä ja sukunsa. Seurakunnassa muodostuu turvapaikanhakijoille tärkeä yhteisö. Turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä työ on myös monille papeille ihmettelyn ja ilon aihe, mutta samalla raskas ja turhauttava liittyen turvapaikkaprosessiin ja Maahanmuuttoviraston epäilyksiin uskon aitoudesta.</p>		
Avainsanat – Nyckelord Turvapaikanhakijat, kaste, kohtaaminen, turvapaikkaprosessi, kokonaisvaltaisuus, rippikoulu		
Säilytyspaikka – Förvaringställe Helsingin yliopiston kirjasto, Keskustakampuksen kirjasto, Teologia		
Muita tietoja		

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	1
2.	Turvapaikanhakuprosessi ja aiempi kirjallisuus.....	3
2.1.	Turvapaikanhakijat, pakolaiset ja paperittomat.....	3
2.2.	Turvapaikanhakemuksesta Maahanmuuttoviraston päätökseen.....	4
2.2.1.	Turvapaikkapuhuttelu ja turvapaikka perusteet.....	5
2.2.2.	Turvapaikkapäätöksen odottaminen.....	6
2.2.3.	Kielteinen tai myönteinen päätös.....	7
2.3.	Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tekemä työ turvapaikanhakijoiden parissa.....	7
2.3.1.	Kirkon tekemä diakonityö 2015 pakolaiskriisissä.....	7
2.3.2.	Kirkkoturva ja paperittomien kohtaaminen.....	10
2.3.3.	Turvapaikanhakijoiden auttaminen ja tukeminen.....	10
3.	Turvapaikanhakijasta seurakuntalaiseksi.....	12
3.1.	Turvapaikanhakijoiden uskonnonvapaus ja kiinnostus kristinuskoa kohtaan.....	12
3.2.	Turvapaikanhakijoiden hengellinen työ ja kirkkoon liittyminen.....	14
3.3.	Uskonnollinen kääntyminen kirjallisuudessa.....	14
4.	Tutkimuksen toteuttaminen	16
4.1.	Tutkimustehtävä.....	16
4.2.	Tutkimusaineisto ja sen keruu.....	16
4.3.	Tutkimusmenetelmän kuvaus.....	17
4.4.	Tutkimuksen luotettavuus ja tutkijan tausta.....	18
5.	Pappien kokemukset ja näkemykset kääntyneiden turvapaikanhakijoiden tarpeista.....	19
5.1.	Työntekijän työnkuva.....	20
5.2.	Kristinuskosta kiinnostuneet turvapaikanhakijat ja hengellinen työ heidän parissaan.....	21
5.2.1.	Rippikoulun ja kasteen järjestäminen turvapaikanhakijoiden tarpeita huomioiden.....	21
5.2.2.	Islamista luopumisen kohtaamista	26
5.2.3.	Turvapaikanhakijat seurakuntalaisina.....	28
5.3.	Turvapaikanhakijan tukeminen turvapaikanhakuprosessin aikana.....	30
5.3.1.	Turvapaikan odottamista ja vastaanottokeskuksen elämää.....	30
5.3.2.	Turvapaikanhakijan oikeuksien ajaminen.....	31
5.3.3.	Turvapaikkapäätökset.....	33
5.3.4.	Hallinto-oikeuden päätökset ja kirkkoturva.....	34
6.	Pohdintaa ja jatkotutkimusaiheet.....	37
6.1.	Jatkotutkimusaiheita.....	40
7.	Kirjallisuus ja lähdeluettelo.....	44
	Liite 1.....	50
	Liite 2.....	51

1. Johdanto

Tutkielmani käsittelee evankelis-luterilaisten pappien kokemuksia ja kohtaamisia kääntyneiden turvapaikanhakijoiden parissa. Minua alkoi kiinnostaa kirkossa oleva ilmiö vuoden 2015 pakolaiskriisin jälkeen, kun alkoi ilmestyä lehtiin ja mediaan kirjoituksia kääntyneistä turvapaikanhakijoista. Tutkielman tarkoitus on tuoda esille millaisia hengellisiä ja käytännönavuntarpeita turvapaikanhakijoille ilmenee liittyessään Evankelis-luterilaisen kirkon jäseneksi.

Suomeen saapui vuonna 2015 ennätysmäärä turvapaikanhakijoita. Heitä oli yhteensä 33 476, joista miehiä oli 26 424. Eniten turvapaikkaa hakivat Irakin kansalaiset (20 484) ja toisena Afganistanin kansalaiset (5 214).¹ Pakolaiskriisi välittyi heti kirkon työssä. Kirkon velivuotiskertomus 2016 vastanneista seurakunnista oli joka kymmenes antanut tilojaan hätämajoituksen käyttöön. Yleisin auttamisen muoto oli diakoniatyöntekijöiden vaate- ja tavaraorganisointi. Seurakunnista yli kolmannes oli tarjonnut tilaisuutta osallistua hengelliseen tilaisuuteen. Turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä työ näkyi vahvasti diakoniatyössä 2015 ja sen jälkeen.²

Erilaiset uskonnot ja kulttuurit näkyvät entistä enemmän yhteiskunnassa. Tämä kehitys on näkynyt myös Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden määrän kasvu näkyy edelleen seurakuntien tekemässä työssä. Kirkon tutkimuskeskuksen kyselyssä kysyttiin, mille etnisille ryhmille seurakunnat järjestävät tilaisuuksia vuonna 2019. Seurakunnat mainitsevat eniten afgaaneille ja irakilaisille järjestetyn toiminnan. Noin joka viides seurakunta ilmoittaa järjestäneensä toimintaa heille vuoden 2019 aikana. Myös Syyria mainitaan kyselyssä.³ Myös arabian kielisen toiminnan kasvu nousee kirkon nelivuotiskertomuksessa. Suomen ja ruotsin kielen lisäksi erilaista toimintaa järjestetään myös muille kieliryhmille. Niistä yleisin on englanninkielinen toiminta, jota järjestää 36% seurakunnista. Myös arabian kielen toimintaa järjestetään 12% seurakunnista vuonna 2019 kyselyssä.⁴

Turvapaikanhakijoiden kanssa tehtävä työ kuuluu kirkon tekemään maahanmuuttajatyöhön. Maahanmuuttaja työssä pyritään tukemaan erilaisia kieli ja kulttuuri vähemmistöjä. Tarkoituksena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen. Myös

---

¹ Tilastot

² Gävert 2016, 47.

³ Sohberg & Ketola 2020, 52

⁴ Sohberg & Ketola 2020, 54.

seurakunnan diakonit auttavat turvapaikanhakuprosessissa. Lisäksi seurakunnat järjestävät kristinuskosta kiinnostuneille kasteopetusta ⁵

Vuodesta 2016 alkaen on jätetty maahanmuuttovirastolle yli tuhat hakemusta, joissa hakija haluaa turvapaikan, koska pelkää vainoa kotimaassaan. Moni turvapaikanhakija kertoo kääntymisestään valitusvaiheessa tai uusintahakemuksessa. ⁶

---

⁵ Seurakunnat ja maahanmuuttajat.

⁶ Migri vastaa: Miten kristinuskoon kääntyminen vaikuttaa turvapaikkapäätökseen?

2. Turvapaikanhaku prosessi ja aiempi tutkimus

2.1. Turvapaikanhakijat, pakolaiset ja paperittomat

Turvapaikanhakija on ihminen, joka hakee oleskeluoikeutta ja suojelua vieraasta valtiosta.⁷ Kansainväliselle suojelulle voi olla monia syitä, kuten etninen alkuperä, uskonto, kansalaisuus, yhteiskunnallinen ryhmä tai poliittinen mielipide. Maahanmuuttovirasto arvioi onko hakemuksessa perusteita turvapaikkaan.⁸

Paperittomalla henkilöllä tarkoitetaan ihmistä, jolla ei ole virallista oleskeluoikeutta maassa. Turvapaikanhakijat eivät ole paperittomia, sillä heillä on laillinen oleskeluoikeus maassa. Jos turvapaikanhakija saa kielteisen päätöksen ja jää maahan, hänestä tulee paperiton.⁹ Vuonna 2015 iso turvapaikanhakijoiden määrä sai Suomen muuttamaan turvapaikkapolitiikkaa. Suomi laajensi turvallisiksi lähtömaiksi koettujen listaa ja perheenyhdistämistä tiukennettiin. Myös turvapaikkapäätöksistä valittamista lyhennettiin. Nämä päätökset saivat aikaan sen, että suuri joukko jäi maahan laittomasti. Heiltä katkaistiin vastaanottokeskuspalvelut. Monet paperittomat eivät jääneet Suomeen, vaan menivät toiseen maahan hakemaan turvapaikkaa.¹⁰

Pakolainen on turvapaikanhakija, joka on saanut pakolaisaseman toisesta valtiosta.¹¹ Pakolaisia, jotka ovat lähteneet usein lähivaltioon omasta kotimaastaan, voidaan uudelleensijoittaa pakolaiskiintiöksi. Suomen eduskunta päättää pakolaiskiintiöiden suuruuden vuosittain. Kiintiöpakolaisjärjestely on tehokas tapa auttaa kaikkien haavoittuvaisemmassa asemassa olevia. Tulijoiden suojelutarve selvitetään ja oleskelulupa myönnetään jo ennen Suomeen saapumista.¹²

Vuonna 2015 tulleista turvapaikanhakijoista tuhansien arvioidaan jääneen Suomeen ilman oleskelulupaa. Vain harva jää laittomasti maahan niin, että eivät ole viranomaisten tiedossa. Suomen perustuslaki ja ihmisoikeussopimukset vaativat, että myös paperittomalle tulee järjestää välttämättömän toimeentulo ja hoiva.¹³ Turvapaikan ja toissijaisen suojelun kriteerejä on määrätietoisesti tiukennettu vuoden 2015 jälkeen. Suomi kiristi ja tiukensi lainsäädäntöään ja turvapaikkahakijapolitiikkaansa pakolaiskriisin jälkeen. Samalla turvapaikanhakuprosesseja tiukennettiin ja nopeutettiin.

---

⁷ Pakolainen pakenee vainoa kotimaassaan.

⁸ Millä perusteella turvapaikan voi saada?

⁹ Paperittomat.

¹⁰ Ahonen & Kallius 2019, 95.

¹¹ Pakolainen pakenee vainoa kotimaassaan.

¹² Kiintiöpakolaisten vastaanotto on tapa auttaa kaikkein haavoittuvimmassa olevia.

¹³ Hirvonen: Paperittomatoikeusvaltion välitilassa.

Turvapaikanhakijan oikeutta maksuttomaan oikeusapuun turvapaikkapuhuttelussa tiukennettiin. Samalla turvapaikkahakuprosesseja on tiukennettu ja nopeutettu. Nämä seikat ovat heikentäneet turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa Suomessa.¹⁴

Paperiton on harhaanjohtava termi, sillä kyseessä voi olla ihminen, jolla on henkilöllisyyspaperit, mutta ei ole vain oleskelulupaa. Osa paperittomista on viranomaisten tiedossa, mutta heillä ei ole laillisia keinoja poistaa henkilöä maasta. Toiset taas ovat ilman oleskelupaa eikä viranomaisen edes tiedä heidän olemassaoloaan. Yksi paperittomuuden ongelmista on hyvin rajalliset oikeudet terveyspalveluihin.¹⁵

Paperittomien määrän kasvaa yhteiskunnassa. Kirkko ja muut kansalaisjärjestöt ovat olleet mukana tukemassa heikompi osaisia. Paperittomien tukeminen kuuluu viranomaisille. Kirkko tarjoaa apua kielteisestä päätöksestä valittamiseen ja tarjoaa ennaltaehkäisevää toimintaa.¹⁶

2.2. Turvapaikkahakemuksesta Maahanmuuttoviraston päätökseen

Kun ihminen saapuu Suomen rajalle, hän voi hakea turvapaikkaa. Rajavartiosto tai poliisi ottaa hakemuksen vastaan ja tekee tarvittavat toimenpiteet. Rajalta turvapaikanhakija ohjataan vastaanottokeskukseen.¹⁷

Vastaanottokeskustoiminnan perustana on Suomen kansainvälistä määrittelyä koskeva laki. Tärkeää on tunnistaa niin ihmiskaupan uhrin kuin kansainvälistä suojelua tarvitsevat ihmiset. Vastaanottokeskuksen yhtenä tavoitteena on turvata hyvinvointi ja toimeentulo. Vastaanottokeskuksen toimintaan kuuluu majoituksen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi myös työ- ja opintotoiminta sekä vastaanottorahan ja tulkkauksen järjestäminen.¹⁸ Turvapaikanhakija voi halutessaan majoittua myös yksityismajoituksessa. Tällöin vastaanottokeskukseen pitää ilmoittaa osoitteen muutoksesta ja toimittaa vuokrasopimus tai selvitys majoittautumisesta. Turvapaikanhakijan pitää muistaa olla yhteydessä vastaanottokeskukseen. Vastaanottokeskukselle on tärkeää, että se saa yhteyden turvapaikanhakijaan tarvittaessa.¹⁹

Maahanmuuttovirasto tutkii alustavasti, voidaanko turvapaikkahakemusta käsitellä. Jos turvapaikanhakija on saanut turvapaikan toisesta EU-maasta, hänet voidaan lähettää sinne.

---

¹⁴ Hirvonen: paperittomat oikeusvaltion välitilassa, 2017.

¹⁵ Jauhiainen 2017, 134.

¹⁶ Turvapaikanhakijoiden tukeminen.

¹⁷ Turvapaikanhakeminen.

¹⁸ Jauhiainen 2017, 50.

¹⁹ Majoittautuminen yksityismajoitukseen.

Menettelyn taustalla on EU:n jäsenvaltioita velvoittava Dublinin sopimus. Sopimuksen tueksi perustettiin vuonna 2003 Eurodac-sormenjälkirekisteri, johon tallennetaan jokaisen turvapaikanhakijan sormenjäljet.²⁰

2.2.1. Turvapaikkapuhuttelu ja turvapaikan perusteet

Migri kutsuu turvapaikanhakijan turvapaikkapuhutteluun. Puhuttelussa selvitetään turvapaikanhakijan perustelut turvapaikalle. Puhuttelussa käsitellään vain turvapaikkahakemusta. Turvapaikanhakijalla on oikeus käyttää avustajaa. Puhuttelussa on tulkki, jonka tehtävänä on puolueettomasti tulkata yksityiskohdat mitä turvapaikanhakija kertoo syistä hakea turvapaikkaa.²¹

Ulkomaalaislain 87 §:n mukaan turvapaikanhakijalle voidaan antaa turvapaikka, jos perustellusti hän uhkaa tulla vainotuksi uskonnon, alkuperän, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnan ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen takia. Keskeistä prosessissa on, että turvapaikanhakijan perustelut tutkitaan suorittamalla turvapaikkatutkinta. Turvapaikkapuhuttelussa selvitetään hakijan kotimaassa olevat uhan perusteet esim. häneen asuinmaassaan kohdistunut uhka ja vaino. Päätöksenteossa otetaan huomioon sekä hakijan tarina että Maahanmuuttoviraston saamat selvitykset hakijan kotimaan oloista. Vuonna 2015 puolet turvapaikkahakemuksista vetosi uskonnollisiin syihin ja vuonna 2017 vain kolmasosa.²²

Migrin vuonna 2018 tekemässä selvityksessä tulee ilmi tulkkauksen haasteita. Tulkkauksen laatuun on vaikuttanut se, ettei tulkki ole välttämättä hallinnut turvapaikanhakijan erityissanastoa, kuten kristinuskon termejä. Tulkkeja varten tehtiin kristinuskon keskeisistä peruskäsitteistä sanasto, joka otettiin käyttöön kesällä 2017. Selvityksestä ilmenee, että tarkastustulkkaukset paljasti puutteita kahden kristinuskosta kiinnostuneen turvapaikanhakijan puhuttelusta tehdyssä pöytäkirjassa. Toinen turvapaikanhakija oli saanut kielteisen päätöksen, koska oli esitellyt kristinuskon sanastoa suppeasti eikä kääntymisen ollut häneen vaikuttanut ihmisenä. Tämä esimerkki tuo tulkkauksen haasteen, sillä nauhoitteelta ilmeni, että turvapaikanhakija oli puhunut laajemmin kuin mitä pöytäkirjaan oli kirjattu.²³

Selvityksessä käy myös ilmi, ettei Migrillä ole tarpeeksi resursseja valvoa, että tulkkauksen laatu ja oikeellisuus olisivat riittävällä tasolla. Asia on pitkälti sen varassa, jos

---

²⁰ Milloin hakemusta ei käsitellä Suomessa?

²¹ Turvapaikkapuhuttelun asiakasohje.

²² UTU 2018, 17.

²³ Migrin selvitys 2018, 21-22.

turvapaikanhakija riitauttaa tulkkauksen oikeellisuuden muutoksenhakuprosessissa. Migri ei tee pistokoevalvontaa tai mitään systemaattista valvontaa tulkkauksen laadusta. Migri myöntää, että laadukkaan tulkkauksen merkitys on tärkeä turvapaikanhakijoiden yhdenvertaisuuden kannalta.²⁴

Päätöksentekovaiheessa arvioidaan turvapaikanhakijan kertomuksen uskottavuutta. Päätökset perustuvat turvapaikkapuhutteluun. Hakijan on oltava kertonut väkivallasta ja sen uhasta. Viranomaiset kiinnittävät huomiota enemmän kirjaamiseen kuin vuorovaikutukseen. Viranomaiset eivät pyri rakentamaan vuorovaikutuksellista suhdetta hakijaan. Luottamuksen rakentamista voisi helpottaa, jos viranomaiset kävisivät epämuodollista keskustelua. Samalla voisi kertoa puhuttelun kulusta ja tarkoituksesta sekä tulkin roolista.²⁵

Migrin mukaan turvapaikanhakijan ilmoitus kääntymisestä ei riitä. Hakijan tulee kuvailla ja perustella omaa uskoaan. Turvapaikanhakijan tulee kuvailla ja kertoa, miten kristinusko on vaikuttanut häneen. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan kastetodistus ja seurakunnan lausunto turvapaikanhakijan kääntymyksestä eivät saa olla ratkaisevassa osassa. Näin ollen päätöksen tulee perustua hakijan kuulemiseen.²⁶

2.2.2. Turvapaikkapäätöksen odottaminen

Turvapaikkapäätöksen odottaminen on kestänyt vuonna 2015 tulleilta turvapaikanhakijoilta pitkään. Odottaminen on kestänyt yli vuoden riippumatta siitä, millaisen päätöksen saa. Päätöksen hitaus tuo entistä enemmän haasteita Suomeen sopeutumiseen. Eristys vastaanottokeskuksessa ja suomalaisesta yhteiskunnasta vaikeuttaa arkipäivän aloittamista Suomessa.²⁷ Turvapaikanhakijat eivät osaa kommunikoida paikallisella kielellä. Englannin kieli voi myös olla heikko. Kielitaidottomuus rajoittaa paljon elämää. Uusi kulttuuri voi olla vaikea ymmärtää ilman yhteistä kieltä. Ennen pakomatkaansa he ovat saattaneet olla tavallisia työssä käyviä ihmisiä, jotka ovat menettäneet matkallansa kaiken. Tilalle on tullut uusi maa vieraine kulttuureineen, pelko turvapaikkapäätöksestä ja epävarma tulevaisuus.²⁸

THL on tehnyt selvitystä vuonna 2018 tulleiden turvapaikanhakijoiden terveydestä. Yli 80 % vastanneista turvapaikanhakijoista oli kokenut jonkun järkyttävän tai traumaattisen kokemuksen joko lähtömaassaan tai turvapaikanhakumatalla. Yleisempiä kokemuksia olivat väkivallan näkeminen ja fyysisen vahingon kohteeksi joutuminen. Yleisiä olivat

---

²⁴ Migrin selvitys 2018, 22.

²⁵ Puumala/Määttä: Puhuttelut muodostavat uskottavuusarvioinnin perustan.

²⁶ Migri vastaa: Miten kristinuskoon kääntymisen vaikeuttaa turvapaikkapäätökseen?

²⁷ Jauhiainen 2017, 16.

²⁸ Pirinen 2008, 200.

kidutetuksi joutuminen (40%), vangituksi tai kidnapatuksi joutuminen (33%). Lisäksi moni oli joutunut pakotetuksi tai huijatuksi (37%).²⁹

Pieniä pakolaisryhmiä sijoitetaan ympäri Suomea. Tämä tapahtuu niin sanotusti aluepoliittisista syistä. Monet pakolaiset ja turvapaikanhakijat tulevat väkirikkeiltä alueilta. Tämä saattaa aiheuttaa haastetta harvaan asutuilla alueilla. Ympäristö, jossa on vähän ihmisiä, aiheuttaa kärsimystä, kun ei juurikaan näe ihmisiä.³⁰

2.2.3. Kielteinen vai myönteinen päätös

Kielteisen päätöksen saanut turvapaikanhakija voi tehdä uusintahakemuksen. Turvapaikan uudelleen hakemiselle on erilaisia syitä. Turvapaikan uudelleen hakemiselle on erilaisia syitä. Hakijalle voi ilmetä uusia syitä turvapaikkahakemukselle. Hän on esimerkiksi voinut aluksi hakea kansainvälistä suojelua poliittisista syistä, mutta on odotuksen aikana alkanut kiinnostua kristinuskosta. Näin kääntyminen voidaan nähdä uutena syynä. Osalla hakijoista uusintahakemus voi vaikuttaa maasta poistumisen viivyttämiseltä. Tämän estämiseksi ulkomaalaislakia tiukennettiin 1.6.2019 siten, että uusintahakemuksessa on oltava uusia seikkoja ja perusteita, jotka osoittavat kansainvälisen suojelun tarpeen.³¹

Jos turvapaikanhakija on ehtinyt opiskella tai saanut työpaikan, voi olla perusteita hakea työperäistä oleskelulupaa. Turvapaikanhakijan tulee olla voimassa oleva passi hakiessaan työperäistä oleskelulupaa.³² Suomessa voidaan Maahanmuuttoviraston harkinnan mukaan antaa muukalaispassi henkilölle, joka ei voi saada oman kotimaan viranomaisilta passia tai on kansalaisuudeton.³³

2.3. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tekemä työ turvapaikanhakijoiden kanssa

2.3.1. Vuonna 2015 tehty diakonityö turvapaikanhakijoiden parissa

Suomen evankelis-luterilaisissa seurakunnissa työ pakolaisten parissa rakentui jo 1980 luvulla. Työtä pakolaisten parissa oli tehty satunnaisesti myös esimerkiksi Vietnamin pakolaisten osalta jo aikaisemmin. Tosin työ keskittyi pitkälti lähtömaissa toimivan Kirkon Ulkomaanavun toimintaan.³⁴

---

²⁹Castaneda 2019, 199.

³⁰ Sariola 2003.

³¹ Turvapaikanhakijoiden uusintahakemukset.

³² Työntekijän oleskelulupahakemus (TTOL).

³³ Muukalaispassi.

³⁴ Siirto & Niemi 2019, 235.

Vuonna 2015 Suomeen tuli yli 32 000 hakijaa. Kirkon tutkimuskeskus teetti seurakunnille kyselytutkimuksen vuoden 2019 tammi-helmikuussa. Kyselylomakkeeseen vastasi 409 seurakuntaa.³⁵ Syksyllä 2015 seurakunnat lähtivät todella aktiivisesti toimimaan turvapaikanhakijoiden parissa. Monet seurakunnat osallistuivat hätämajoituksen järjestämiseen tai väliaikaisten vastaanottokeskusten ylläpitoon.³⁶

Seurakunnat selkeästi panostivat turvapaikanhakijoiden kohtaamiseen ja auttamiseen. Noin yhdeksän kymmenestä seurakunnasta osallistui jollakin tapaa yhteiskuntavastuuteen turvapaikanhakijoista. Vaatelahjoituksia teki 60 prosenttia ja 53 prosenttia keräsi ylimääräisiä kolehteja.³⁷

Vuonna 2015 oli 36 seurakuntaa mukana hätämajoituksessa. 70 prosenttia monikulttuurisuustyöntekijöistä vastasi, ettei paikkakunnalla ollut ennen vastaanottokeskusta. Näin ollen seurakunta oli uuden tilanteen edessä.³⁸ Hätämajoitustiloista muodostui yhteisöllisiä paikkoja, jotka olivat tärkeitä turvapaikanhakijoille. Hätämajoitustiloista muodostui yhteisöllisiä paikkoja, jotka olivat turvapaikanhakijoille tärkeitä, vaikka kirkon tarjoamat tilat olivat vaatimattomia. Turvapaikanhakijoista majoitettiin jopa kirkkosaliin, jonne tuotiin patjoja. Näin ollen tilanne toi uutta näkökulmaa myös kirkon työntekijöille.³⁹

Yhteistyötahoilta tuli myös kiitosta ja positiivista palautetta hätämajoitustoiminnasta. Yksi viranomaistaho, poliisi, kiitti hätämajoitustilojen rauhallisuudesta. Myös media kiinnostui kirkon toiminnasta ja antoi positiivista julkisuuskuvaa.⁴⁰

Turvapaikanhakijoiden tilanne Suomessa herätti ison vapaaehtoisjoukon. Vapaaehtoiset olivat suunnattoman tärkeä voimavara, sillä seurakunnan virkaa tekevät työntekijät eivät olisi selvinneet ilman vapaaehtoistyöntekijöitä.⁴¹ Diakoniatyön tilastoihin kirjattiin peräti 32 000 vapaaehtoista ja pohdittiin myös, riittääkö kaikille vapaaehtoistöitä. Myös uusia työtehtäviä syntyi.⁴²

Monikulttuurinen työ seurakunnissa pyrkii tavoittamaan Suomeen tulleita eri kansalaisuuksia ja kulttuureja. Tarkoituksena on edistää alueellista ilmapiiriä paremmaksi ja tehdä merkittävää yhteiskunnallista työtä. Työn tarkoituksena on tukea yhteiskunnallista

---

³⁵ Seurakuntien apu turvapaikanhakijoille.

³⁶ Siirto & Niemi 2019, 235.

³⁷ Seurakuntien apu turvapaikanhakijoille.

³⁸ Niemi 2017, 26.

³⁹ Niemi 2017, 30.

⁴⁰ Niemi 2017, 50.

⁴¹ Niemi 2017, 44.

⁴² Gävert 2017, 49.

asenneilmapiiriä, joka ehkäisee rasismia sekä edistää myös yhdenvertaisuutta. Tavoitteena on tukea maahanmuuttajaa sopeutumaan yhteiskuntaan sekä osallistumaan kirkon toimintaan.⁴³

Seurakunnat muodostivat tavoitteeksi muodostaa ystävyys-suhteita turvapaikanhakijoiden kanssa. Tämä oli osa työmuotoa, jossa haluttiin auttaa turvapaikanhakijoita. Seurakuntalaisia kehoitettiin ystävystymään ja syömään yhdessä turvapaikanhakijoiden kanssa. Joissain seurakunnissa järjestettiin Iso-Britanniasta tulleita: ”Friendship first” -kursseja. Ruoka ja yhdessä oleminen tulivat hyväksi yhteisöllisyyden muodoksi. Turvapaikanhakijat tekivät oman kulttuurinsa ruokaa.⁴⁴ ”Friendship first” kursseja organisoivat operaatiomobilisaatio. Kurssien tarkoituksena on innostaa ja antaa tietoa miten tavallinen kristitty voi ystävystyä ja tutustua muslimeihin arjessaan.⁴⁵ Turvapaikanhakijoiden kutsuminen vieraaksi hengellisiin tilaisuuksiin ja kirkkoon oli selkeästi yleisempää isommissa kaupunkiseurakunnissa. Selittävä tekijänä voidaan pitää vastaanottokeskusten sijaintia kaupunkien lähellä. Myös hiippakunnittain oli eroja. Tilastollisesti aktiivisin oli Espoon hiippakunta, jonka seurakunnista 68 prosenttia oli kutsunut turvapaikanhakijoita seurakunnan tilaisuuksiin.⁴⁶

Diakoniatyöntekijät välttivät vastakkainasettelua kantasuomalaisten ja turvapaikanhakijoiden kesken. Molempia tahoja tulee auttaa ja tukea. Diakoniatyöntekijöiltä oli kysytty, kuinka paljon he olivat havainneet sodan tai konfliktien aiheuttamia traumoja. Työntekijöillä on tunnetusti hyvät kriisi- ja traumatyön taidot. Yli puolet vastanneista oli joko osittain tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa, jossa kuvattiin, että turvapaikanhakijoilla oli havaittavissa sodan tai väkivallan aiheuttamia traumoja. Tosin vastanneista osa sanoo, että osalla turvapaikanhakijoista ei ole traumoja näkyvillä. Joten paljon enemmän on ihmisiä, joilla näitä ongelmia on.⁴⁷

Useat seurakunnat järjestivät kyydityksiä ja kutsuivat turvapaikanhakijoita vastaanottokeskuksista seurakuntiin. Tilaisuuksissa usein syötiin yhdessä, esiteltiin seurakunnan työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Monet seurakunnan järjestivät ystävyys-iltoja, jossa oli tarkoituksena seurakuntalaisten ja turvapaikanhakijoiden tutustua toisiinsa.⁴⁸ Monissa seurakunnissa kiiteltiin entisten lähetystyöntekijöiden ripeyttä ja aktiivisuutta turvapaikanhakijoiden kohtaamisessa. He toimivat rohkeasti. Heidän kielitaitonsa ja kulttuurin tuntemuksensa auttoivat monia kirkon työntekijöitä. He pystyivät tulkkamaan ja

---

⁴³ Palmu 2012, 212.

⁴⁴ Niemi 2017, 23.

⁴⁵ Friendship First.

⁴⁶ Seurakuntien apu turvapaikanhakijoille.

⁴⁷ Gävert 2017, s. 52-53.

keskustelemaan turvapaikanhakijoiden omalla äidinkielellä. He kuuntelivat turvapaikanhakijoiden tarinoita omasta elämästään. Näin turvapaikanhakijat tulivat paremmin kuulluksi ja nähdyksi.⁴⁹

2.3.2. Kirkkoturva ja paperittomien kohtaaminen

Kirkkoturva lähtee teologisesta ajatuksesta, jossa kristilliseen uskoon kuuluu auttaa hädässä olevia ja yhteiskunnassa heikommassa asemassa olevia. Kirkkoturva ei ole uusi ilmiö, vaan kirkossa on aina autettu marginaalissa olevia ihmisiä.⁵⁰ Kirkkoturva on vanha, antiikin ajalta oleva käytäntö. Vaikka alkuperäistä kirkkoturvaa ei ole sovellettu uutena aikakautena, se on herännyt uudelleen. Nykymuodossaan se on herännyt yhteiskunnasta koetusta epäoikeudenmukaisuudesta ja kielteisistä turvapaikkapäätöksistä. Suomessa kirkkoturvaa on sovellettu 1990-luvulta lähtien⁵¹

Kirkko turvapaikkana -käytäntö perustuu moraaliseen yhteisön ratkaisuun. Sillä ei ole laillisia perusteluja. Päätös antaa suojaa kirkossa perustuu Jeesuksen antaman lain noudattamiseen. Päätös on siis hengellinen, vaikka sillä ei ole lain antamaa suojaa.⁵²

Kirkko tarjoaa kirkkoturvaa kielteisen turvapaikan saaneelle kirkon jäsenelle. Jos kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut turvapaikanhakija haluaa kasteopetukseen, hänelle sitä annetaan. Paperitonta ei voi kuitenkaan liittää virallisesti kirkon jäseneksi, sillä hänellä ei ole virallista oleskelulupaa.⁵³

Kirkkoturva on osa kansainvälistä diakoniaa. Suomessa kirkkoturva on pienimuotoista, jos sitä verrataan kansainvälisesti. Saksassa kirkkoturva on järjestäytynyt ja laajalle levinnyt liike. Vaikka Suomessa liikehdintä on pientä, se voi olla yhteiskunnallisesti merkittävää. Myös kirkkoturva on herättänyt paljon yhteiskunnallista keskustelua.⁵⁴

2.3.3. Turvapaikanhakijoiden tukeminen ja auttaminen

Yhteisen hyvän jakaminen ja yhteiskunnallisen vastuun ottaminen olivat monien seurakuntien syyt lähteä ripeästi toimimaan turvapaikanhakijoiden parissa. Solidaarisen jakamisen taitoa voidaan pitää osana omasta jakamisesta. Se eroaa paljon hyväntekeväisyydestä. Kyseessä on

---

⁴⁸ Niemi 2017, s. 18.

⁴⁹ Niemi 2017, 40.

⁵⁰ Kirkkoturva, turvapaikanhakijoiden ja paperittomien tilanne.

⁵¹ Ahonen 2018, 1.

⁵² Kirkko turvapaikkana 2007, 10.

⁵³ Kirkkoturva, turvapaikanhakijoiden ja paperittomien tilanne.

⁵⁴ Ahonen 2018, 16.

enemmän vastavuoroisuudesta. Hyväntekeväisyydessä helposti muodostuu kontrollin ja vallan ulottuvuuksia.⁵⁵

Turvapaikanhakijoiden mielenterveyttä voidaan edistää tukemalla mielekästä arkea ja tekemistä. Voidaan tarjota myös keskusteluapua. Turvapaikanhakijat vaikuttavat myös itse henkiseen hyvinvointiinsa. Säännöllinen vuorokausirytmä, liikunta ja terveellinen ravitsemus tukevat ja auttavat mielenterveyden hyvinvoinnissa.⁵⁶

---

⁵⁵ Siirto&Niemi 2019, 234.

⁵⁶ Castaneda 2019, 198.

3. Turvapaikanhakijasta seurakuntalaiseksi

3.1. Turvapaikanhakijan uskonnonvapaus ja uskonnollinen kääntyminen kirjallisuudessa

Suomessa on perustuslaki, joka antaa oikeuden omantunnon- ja uskonnonvapauden. Uskonnonvapaudesta on säädetty erillisellä uskonnonvapauslailla. Laissa säädetään menettely uskonnon rekisteröimiselle sekä niin uskontoon liittymiselle kuin siitä eroamisellekin. Oikeus uskonnosta mainitaan myös YK:n yleismaailmallisen julistuksen 2 artiklassa, jossa mainitaan, että ”jokainen on oikeutettu kaikkiin vapauksiin ja oikeuksiin uskontoon katsomatta.” Ihmisoikeusjulistuksella on pitkä historia, sillä se solmittiin yleiskokouksessa 1948.⁵⁷

Nykyisin Suomessa uskonnot ja kulttuurit elävät rinnakkain entistä enemmän. Globalisaation ja teknologian kehitys on vaikuttanut entistä enemmän uskonnolliseen tiedon kulkuun. Samoin myös ihmisten liikkuvuus maasta toisiin. Uskonnonvapauden ja vakaumuksen vapauden merkitys korostuu entisestään, kun tullaan monikulttuuriseen ympäristöön. Uskonnonvapauden korostamisella vahvistetaan entisestään ihmisten välistä kunnioitusta ja ylläpidetään rauhaa.⁵⁸

Suomessa uskonnonvapauden ja vakaumuksen ymmärtäminen on tuettu perustuslailla.⁵⁹ Uskonnonvapauden ja vakaumuksen ymmärtäminen on vaikeutunut maailmanlaajuisesti. Uskonnonvapauden sisällön ymmärtäminen kansainvälisesti on monimutkaistunut entisestään. Autoritaariset vallanpitäjät ovat pyrkineet rajoittamaan uskonnonvapautta. Kun maailmalla kasvaa välinpitämättömyys ja jopa vihamielisyys uskonnonharjoittamista kohtaan, se heikentää entisestään uskonnonvapautta. Lisäksi on hyvä ottaa huomioon, että uskonnonvapautta tulkitaan eri maissa ja kulttuureissa eri tavalla.⁶⁰

Suomen ihmisoikeusliitto on selvittänyt Suomessa tapahtuvaa kunniaväkivaltaa. Kunniaväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa tai sen uhkaa, jossa pyritään palauttamaan tai suojelemaan suvun, perheen tai yhteisön mainetta tai kunniaa. Kyseessä on yhteisön sisällä olevat käyttäytymissäännöt, jotka voivat kohdistua sukupuoleen tai seksuaalisuuteen, mutta myös uskonnonvapauteen. Kunniaan kohdistuvaa väkivaltaa ei tule yhdestä maasta, vaan sitä voidaan kohdistaa useammasta maasta.⁶¹

Myös islamilaisissa maissa ihmisoikeuksien kunnioittaminen voi tuottaa haasteita. Ihmisoikeudet perustuvat länsimaisiin arvoihin ja ideologioihin. Yksilökeskeinen

---

⁵⁷ YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus.

⁵⁸ Sorsa 2017, 224.

⁵⁹ Perustuslaki.

⁶⁰ Sorsa 2017, 224.

⁶¹ Hansen 2016, 18.

ihmissoikeuden mittaaminen voidaan yhdistää islamilaiseen kulttuuriin ja arvoihin.

Islamilaisissa valtioissa on vakiintunut jo omat universaalit periaatteiden noudattamiset. Tämä taas mahdollistaa autoritaarisen valtion perustamisen, mikä taas tuottaa konflikteja yksilöiden oikeuksien välille. ⁶²

Islamilaisissa valtioissa YK:n ihmisoikeusjulistuksen artiklat ovat siltä osin tunnustettuja, miten ne sopeutuvat islamilaisen lain eli shari'an mukaan. Artikla 18, jossa tunnustetaan uskonnonvapaus, toteutuu monessa islamilaisessa valtiossa, siltä osin miten sharian laki hyväksyy sen. Robert Traerin mukaan islamissa todellinen uskonnonvapaus on omaksua usko, joka kiinnittyy todelliseen Jumalaan Allahiin. Koska on vain yksi vapaus uskoa, ei sallita toista uskoa eli irtautumista siitä mikä on totta. Islamiin uskomisen on vapaus, mutta kääntyminen pois päin on ongelmallisempaa. ⁶³ Irakin henkilöoikeutta koskevat lait ja käytännön asetukset estävät muslimien kääntymästä kristinuskoon tai muuhun uskontoon. Julkisesti kristinuskoon kääntyneitä raportoidaan Irakissa hyvin vähän, ja henkilöiden tiedetään pitävän asiaa salassa ympäristöltään. Tämä on seurausta Irakin yhteiskunnallisesti levinneestä vihamielisyydestä. Perheet ja heimot tulkitsevat kääntymisen suurena loukkauksena kunnialleen. ⁶⁴

Enemmistö islamin uskonoppineista näkee, että muslimi ei voi vaihtaa uskontoaan. Tosin Koraanissa ei oteta siihen suoraan kantaa. Shiialainen enemmistö lainoppineista on luonut vakiintuneen käytännön klassisella kaudella, että islamista luopuneet tulee teloittaa. Luopuneille annetaan mahdollisuus katua ennen teloitustaan. Shiialaisen vakiintuneen näkemyksen mukaan naisia ei teloiteta, vaan heidät vangitaan niin pitkäksi aikaa, että katuvat kääntymistään. ⁶⁵

3.2. Turvapaikanhakijoiden hengellinen työ ja kirkkoon liittyminen

Koko kirkon olemus ja perustehtävä määritellään pitkälti kaste- ja lähetyskäskyn kautta. Kasteeseen kuuluu myös opetus- ja kasvatustehtävä. Lähetyskäskyyn sisältyy kaksi velvollisuutta; kastaa ja opettaa kaikkea, mitä Jeesus on käskennyt noudattamaan. Kaste on olennainen osa kristityksi tulemistä. Kristillinen kasvatustehtävä kiteytyy rakkauden kaksoiskäskyyn. Näin ollen kaste ja rippikouluopetus pohjautuu muistuttamaan Jumalan tahdon mukaista elämää. ⁶⁶

---

⁶² Mayer 1991.

⁶³ Traer, Robert: "Religion" and International law.

⁶⁴ Migri: Raportti: MIG-2016445 2020, 8.-9.

⁶⁵ Migri: Kristityt käännynäiset Iranissa 2015, 6.

⁶⁶ Kaira 2019, 62.

Kirkkojärjestyksen ensimmäisessä luvussa on säädetty niin kirkkoon kuulumisen kuin liittymisenkin osalta. Kirkkolaisissa korostuu uskonnonvapaus niin liittymisen kuin eroamisenkin kohdalla. Seurakunnan jäsenyys tuo mukanaan jäsenyyttä koskevat säädökset. Lisäksi seurakunnan jäsen pääsee ja on oikeutettu osallistumaan seurakunnan toimintaan kuin myös pyhiin toimituksiin.⁶⁷

Kirkkolaki muuttui vuonna 2013, jolloin helpottui, että kirkkoon liittyjällä ei ole pakollista olla virallista asuinpaikkaa. Turvapaikanhakijan tulee osallistua kirkon toimintaan vähintään kolmen kuukauden ajan.⁶⁸ Kirkkoherrat suhtautuvat lakiin eri tavoin, sillä osa koki, ettei turvapaikanhakijaa voida kastaa, ellei hänellä ole myönteistä päätöstä ja kotikuntaa. Vaikka kotikuntaa ei tarvita, on tärkeämpää, että yli kolmen kuukauden seurakuntajakso ja perusteellinen kasteopetus täyttyvät.⁶⁹

Jos turvapaikanhakijaperhe liittyy kirkkoon, ongelmaksi voi muodostua, ettei lasta pystytä virallisesti liittämään jäseneksi. Lapsen kastamisen yhteydessä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus väestörekisterikeskukseen. Jos lapsi on syntynyt vaikka pakomatkan aikana, lapsi ei ole virallisesti missään kirjoissa.⁷⁰

3.3. Uskonnollinen kääntyminen kirjallisuudessa

Kääntyminen kuvataan Raamatussa ja kristillisessä kirjallisuudessa hyvin vahvaksi ja radikaaliksi tapahtumaksi. Tunnetuimpia niistä on Saulin kääntyminen Damaskoksen tiellä (Ap. 9:1-19) jossa Saul saa näyn ja kuulee Jeesuksen puhuttelevan häntä.⁷¹

Uskonnollista kääntymistä on kuvattu seitsemänportaisella mallilla. Rambo Lewisin malli pyrkii ymmärtämään ja hahmottamaan uskonnollisen kääntymisen eri vaiheet. Vaiheita ovat konteksti (context), käännekohta (crisis), olla vieraana (guest), kohtaaminen (encounter), vuorovaikutus (interaction), sitoutuminen (commitment) ja merkitykset (consequences).⁷²

Lewis kuvaa kontekstia merkittävänä paikkana, jossa kääntyminen tapahtuu. Turvapaikanhakijan kohdalla se on muuttaminen toiseen maahan, missä muutos voi tapahtua. Konteksti toimii pohjana uskonnolliselle kääntymykselle.⁷³ Käännekohta eli kriisi tarjoaa mahdollisuuden uusille kysymyksille ja pohdinnalle. Kriisi toimii katalysaattorina muuttumiselle. Kriisivaiheessa vanha usko voi olla vielä riittien varassa, mutta aiheuttaa stressiä tilanteessa. Tämä taas etsimään ja kyselemään asioita. Vieraana oleminen saa ihmisen

---

⁶⁷ Leino 2005, 75.

⁶⁸ Turvapaikanhakijat ja seurakunnan jäsenyys.

⁶⁹ Kirkkolaki sallii kastaminen.

⁷⁰ Ristiäisten järjestäminen.

⁷¹ Pyhä Raamattu 1992; Ap. 9: 1-9.

⁷² Rambo 1993, 168-169.

tulla kohdatuksi ja saamaan vastauksia kysymyksiin. Tästä syntyy vuorovaikutussuhde uuteen yhteisöön. Tämä johtaa pikkuhiljaa sitoutumiseen uuteen yhteisöön. Väistämättä vanha usko jää taakse ja siitä irtisanoudutaan.⁷⁴

---

⁷³ Rambo 1993, 165.

⁷⁴ Rambo 2003, 168–169.

4. Tutkimuksen toteuttaminen

4.1. Tutkimustehtävä

Opinnäytetyöni tutkimustehtävä on tutkia Suomen evankelis-luterilaisten työntekijöiden kokemuksia kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kohtaamisesta. Tarkoituksena on kartoittaa turvapaikanhakijoiden kanssa olevien työntekijöiden kokemuksia turvapaikanhakijoiden kohtaamisesta, millaista hengellistä työtä turvapaikanhakijoille tarjotaan ja millaisia näkemyksiä kristinuskoon.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia käytännön avuntarpeita on ilmennyt työntekijän kohdatessa kristityksi kääntymisestä kiinnostuneita turvapaikanhakijoita?
2. Millaista hengellistä tukea työntekijä on tarjonnut kristityksi kääntyneille turvapaikanhakijoille?

4.2. Tutkimusaineisto ja sen keruu

Tutkimukseni aineisto on kerätty laadullisella menetelmällä. Apuna olen käyttänyt teemahaastattelua. Teemahaastattelua kutsutaan puolistrukturoiduksi haastatteluksi. Haastatteluissa kaikille esitetään samat kysymykset.⁷⁵ Halusin valita teemahaastattelun, koska se ei ota kantaa haastatteluiden määrään. Kyse on enemmän siitä, miten ”syvälle” keskustelut menevät. Kyse ei ole niinkään kysymysten sarjasta, vaan teemoista.⁷⁶

Sopivien haastateltavien etsintä alkoi syksyllä 2020. Pyysin apua kirkkohallitukselta. Työntekijä laittoi aineistokeräämispyynnön sähköpostilistalle. Sähköpostilistalla olevat tekevät maahanmuuttajatyötä kirkon piirissä. Olin laittanut pyynnön missä oli paljon väljyyttä ja huomasi, että aihe kiinnosti paljon, sillä sain paljon yhteydenottoja. Pohdin, keitä haluaisin haastatella ja mistä haastatteluista olisi tutkimuksen kannalta hyötyä. Jouduin tarkkaan rajaamaan työntekijät tutkimuksen kannalta olennaiseen.

Pidin tärkeänä, että työntekijä on ollut turvapaikanhakijoiden kanssa tekemisissä jo pakolaiskriisistä 2015 lähtien. Tämä antaa vahvemman kuvan kääntyneiden turvapaikanhakijoiden tilanteesta, ja työntekijällä on vankempi kokemus kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kohtaamisesta. Näin työntekijä tietää mistä hän puhuu, ja hänellä on vahva kokemus aiheesta. Aineisto kerättiin tammi-helmikuussa 2021.

Haastatteluun osallistui yhdeksän Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piirissä toimivaa pappia. Lähetin kaikille haastatteluun osallistujille haastattelupyynnön, joka on Liite

---

⁷⁵ Hirsjärvi & Hurme 2006, 47.

⁷⁶ Hirsjärvi & Hurme 2006, 46.

1 tutkielman lopussa. Heistä 8 teki töitä seurakunnassa ja yksi kristillisen järjestön toiminnassa. Myös pappien työkokemus vaihteli. Osa oli tehnyt maahanmuuttotyötä jo ennen vuotta 2015, ja osa taas aloitti toiminnan aktiivisemmin 2016 vuodesta alkaen. Jotkut papit toimivat pienillä paikkakunnilla ja jotkut isoimmissa kaupungeissa. Myös pappien työkokemus vaihteli: yksi osallistujista oli ensimmäisessä virassaan, ja osa oli työskennellyt pappina jo 1980-luvulta lähtien.

Haastattelut litteroitiin. Halusin suojella haastateltavia, joten heidän sukupuoltaan, paikkakuntaa eikä työpaikkaa voi päätellä. Muokkasin sanontoja niin, että heidän murretaan ei voida päätellä.

Haastatteluun osallistuneet papit olivat kaikki antaneet turvapaikanhakijoille kasteopetusta ja kastaneet heitä. Yksi haastateltavista ei tee enää töitä kääntyneiden turvapaikanhakijoiden parissa aktiivisesti, mutta nykyisessä työssään kohtaa satunnaisesti myös turvapaikanhakijoita.⁷⁷ Yksi haastateltavista ei tee turvapaikanhakijan parissa tehtävää työtä virallisesti, sillä hän on vaihtanut työpaikkaansa. Hän työskentelee epävirallisesti muun papin työn ohessa.⁷⁸ Lisäksi yksi haastateltavista toimii kristillisen järjestön piirissä eikä tee ns. tavallista seurakuntapapin työtä, vaan toimii järjestön parissa.⁷⁹

4.3. Tutkimusmenetelmän kuvaus

Haastattelu on menetelmä, joka antaa hyvin paljon joustoa. Tämän takia se sopii hyvin tutkimukseen. Haastattelussa tutkija ja tutkittava ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Tilanne luo mahdollisuuden suunnata tiedonhankintaa itse tilanteeseen. Haastattelun etuna on, että voi syventää vastauksia.⁸⁰

Analyysimenetelmänä on aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Sisällönanalyysissä aineistossa edetään kohti käsitteellisempää näkemystä, jota halutaan tutkia. Tämä perustuu päättelyyn ja tulkintaan. Aineistolähtöisessä analyysissä vastaus tutkimustehtävään saadaan yhdistelemällä käsitteitä tutkimusaineistosta.

Miles ja Huberman (1994) ovat esittäneet aineistolähtöisen laadullisen eli induktiivisen aineiston analyysiin kuuluvan kolme vaihetta. Ensimmäinen vaihe pitää sisällään redusoinnin eli pelkistämisen. Toista vaihetta kuvataan klusterointina eli ryhmittelynä. Kolmas vaihe sisältää abstrahoinnin eli teoreettisten käsitteiden luomisen.

---

⁷⁷ H8

⁷⁸ H2

⁷⁹ H5

⁸⁰ Hirsjärvi 2006, 34-45.

Kohdennettu haastattelu eroaa muista tutkimushaastattelun lajeista, jotka saattavat näyttää samankaltaisilta. Kohdensin haastateltavat hengellistä työtä tekeviin, joilla oletetaan olevan tietty kokemus aiheista. Lisäksi olen tutkinut ja selvitetty olennaisia osia, prosesseja ja teemoja. Analyysin perusteella tutkija tekee haastattelurungon.

Tein teemahaastattelurungon pohjautuen tutkimuksen viitekehukseen ja tutkimuskysymykseen. Teemahaastattelurunko on Liite 2, joka löytyy tutkielman lopusta. Teemahaastattelussa tarkoituksena on etsiä vastauksia, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. Otin muutaman teeman, joiden ympärille haastattelu rakentui. Tarkoituksena oli saada vastauksia siihen, millaisia asioita työntekijä kohtaa kääntyneiden turvapaikanhakijoiden parissa. Millainen turvapaikkaprosessi siitä muodostuu? Millaista hengellistä tukea työntekijä tarjoaa turvapaikanhakijalle?

4.4. Tutkimuksen luotettavuus ja tutkijan tausta

Tutkimuksen aineisto on kapea ja rajattu yhdeksään turvapaikanhakijoiden parissa työskennelleeseen pappiin. Aineisto on varsin suppea ja keskityin haastatteluissa paljon kääntyneisiin turvapaikanhakijoihin. Tämä antaa varsin suppean kuvan koko kirkon piirissä tehtävästä työstä.

Lisäksi papit valikoituvat ympäri Suomea olevilta paikkakunnilta, joissa on iso vaihtelevuus erilaisten toimintatapojen kanssa. Lisäksi työkokemus turvapaikanhakijoista vaihteli. Kokonaisuudessaan tämä antaa suppean kuvan. Tosin tämä on tutkimus työntekijän kokemuksesta ja näkemyksistä aiheeseen eikä sen vuoksi voi tehdä niin laajoja johtopäätöksiä.

Itse olen toiminut vapaaehtoisena kirkon maahanmuuttajatyössä ja kohdannut kääntyneiden turvapaikanhakijoiden haasteita omassa työssäni seurakunnan vapaaehtoisena. Olen myös seurannut mediassa ja kirkossa käytyä keskustelua pakolaiskriisistä lähtien. Tosin tutkijana haluan pysyä objektiivisena niin paljon kuin voin. Yritän katsoa ja pohtia asiaa tutkijan näkökulmasta ja korostan, että aineistossa olevat esimerkit ja kertomukset perustuvat työntekijöiden omiin kokemuksiin ja näkemyksiin, eikä niistä voida tehdä laajoja johtopäätöksiä evankelis-luterilaisen kirkon työmuodoista.

5. Pappien kokemukset ja näkemykset kääntyneiden turvapaikanhakijoiden tarpeista.

5.1. Työntekijän työnkuva

Kokonaisvaltaisuus turvapaikanhakijoiden kohtaamisessa nousi esille jokaisessa haastattelussa. Kirkon diakoniatyön tärkeyttä korostettiin osana kokonaisvaltaista kohtaamista. H1 kuvasi maahanmuuttajatyön olevan perustyö, johon on kutsumus. Auttaminen ja evankeliumin kertominen on tärkeää. Hän totesi, että uskon asioista puhutaan, kun joku sitä kysyy.⁸¹

H2 piti vain kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kohtaamista suppeana aiheena, sillä hän auttaa kaikkia turvapaikanhakijoita. Hän korosti haastattelussa, että haluaa antaa vaikutelman, että autan ilman mitään vaatimuksia tai odotuksia. Hän haluaa auttaa kaikkia eikä ole väliä onko turvapaikanhakija kääntynyt tai ei.⁸² Aineisto tukee ajatusta, että kaikkia turvapaikanhakijoita tulee auttaa ja kohdata. Diakoniatyötä pidettiin tärkeänä kristillisen auttamisen muotona.⁸³ H7 kertoo, ettei aina tiedä, onko turvapaikanhakija, jonka kanssa hän keskustelee, edes kristitty tai muslimi. Hän ei kysele sitä, vaan haluaa keskustella ja auttaa.⁸⁴

Haastatteluissa nousi esille yhteisenä tekijänä lähetystyön motiivit ja miten niihin vastataan. Työntekijöille lähetystyö on auttamistyötä, jossa tuetaan ihmisiä uudessa maassa. Diakoniatyötä ei voi erottaa muusta hengellisestä työstä. Myös kristillinen ihmiskuva korostui. Turvapaikanhakijoita ei tule auttaa summittaisesti, vaan tuki tulee enemmän turvapaikanhakijan omista tarpeista.

Kristillinen tasa-arvo nousee esille haastatteluissa. Turvapaikanhakijoilla on oikeus kuulla kirkon opetusta ja kääntyä kristinuskoon, jos he sitä haluavat. Uskonnonvapaus nousee esille, että jokainen saa tehdä kuulemalleen kristinuskon sanomalle mitä haluaa.⁸⁵

Diakoniatyötä jokainen piti tärkeänä turvapaikanhakijoiden auttamisen motiivina. Osa haastatteluun osallistuneista korosti, että diakoniatyö ja lähetystyö ovat yksi ja sama kokonaisuus. Diakoniatyötä ei voi erottaa kirkon sanomasta.⁸⁶ Kukaan työntekijöistä ei aktiivisesti etsinyt kadulta turvapaikanhakijoita kirkkoon. Haastatteluissa tuli ilmi, että turvapaikanhakija tulee jonkun kontaktin tai syyn kautta kirkkoon.

---

⁸¹ H1.

⁸² H2.

⁸³ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H8, H9.

⁸⁴ H7.

⁸⁵ H2, H3, H4, H6, H9.

⁸⁶ H3, H5, H6, H9.

Syy miksi papit aloittivat työskentelyn turvapaikanhakijoiden parissa 2015 ja sen jälkeen oli seurakunnan reagointi vastaanottokeskuksien pyyntöihin. Seurakunnasta haluttiin pappeja työskentelemään heidän kanssaan, kun ilmeni tarvetta kasteopetuksille ja muulle hengelliselle toiminnalle.⁸⁷ Myös tulee esille, että seurakunnassa reagoitiin 2015 tarjoamalla hätämajoitusta kirkon tiloissa esimerkiksi leirikeskustoissa.⁸⁸ Osa papeista oli tehnyt turvapaikanhakijoiden parissa työtä jo ennen 2015.⁸⁹

Osa papeista teki turvapaikanhakijoiden kanssa töitä tiimissä. H3 kuvasi, että kaikki seurakunnan papit osallistuvat maahanmuuttajatyöhön enemmän tai vähemmän. Hän työskenteli kirkkoherran tehtävien lisäksi useita tunteja viikossa turvapaikanhakijoiden parissa.⁹⁰ H4 teki töitä yksin, mutta sai henkistä tukea esimiehen ja työkaverien puolesta. Yksi työkaveri oli osallistunut kastamalla ja toimimalla kummina turvapaikanhakijoille.⁹¹

5.2. Kristinuskosta kiinnostuneet turvapaikanhakijat ja hengellinen työ heidän parissaan

5.2.1. Turvapaikanhakijoiden tuleminen kirkkoon

Aineistosta käy ilmi, että turvapaikanhakijat ovat kiinnostuneet kristinuskosta jo kotimaassaan. H7 koki, että pienellä paikkakunnalla kirkon kellojen soitto herätti kiinnostusta ja uteliaisuutta. Turvapaikanhakijoiden uteliaisuus vieraassa maassa tutustua kirkkoon ja paikallisiin vapaaehtoisiiin nousee myös esiin syynä, miten turvapaikanhakija pääsee tutustumaan kirkkoon ja sen sanomaan.

Eräs haastateltava järjesti seurakunnan kanssa tervetulo aterian, jonka jälkeen alkoi tulla heti samana päivänä kyselyitä kirkkoon liittymisellä.⁹² H5 oli pitänyt järjestön kanssa laadukasta suomenkielen opetusta ja sitä kautta he kiinnostuivat kasteopetuksesta.⁹³ Kristillinen vieraanvaraisuus nousee esille haastatteluissa. Työntekijät ovat tarjonneet käytännön apua liittyen turvapaikkaprosessiin ja oikeuksiin.

Turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä hengellinen työ eroaa jonkun verran muusta hengellisestä työstä. Yksi eroavaisuus on aika. Turvapaikanhakijoille pitää varata riittävästi aikaa tapaamisiin ja viettää aikaa heidän kanssaan. Rajattomuus nousee esille.

---

⁸⁷ H1, H2, H3, H4, H6, H7, H8.

⁸⁸ H1, H2, H7.

⁸⁹ H5, H9.

⁹⁰ H3.

⁹¹ H4.

⁹² H2

⁹³ H5

Turvapaikanhakija tulee kulttuurista, jossa uskonnolliselle johtajalle voi soittaa mihin aikaan tahansa.

Kaikissa haastatteluissa nousi esiin ystävyys merkitys seurakuntaan tutustumisessa ja halusta kuulla lisää kristinuskon sanomasta ja opetuksesta. Turvapaikanhakija tulee kirkkoon toisen turvapaikanhakijan kutsumana tai tutustuttuaan kantasuomalaiseen seurakuntalaiseen. H6 pohti, että kirkossa diakoniapuolella toimivilla vapaaehtoisilla, jotka ottivat vastaan turvapaikanhakijoita, oli iso merkitys kirkkoon tulemiselle. He ottivat vuonna 2015 tulleita turvapaikanhakijoita vastaan ja kohtasivat heitä. Vaikka monet vapaaehtoiset eivät kokeneet olevansa uskonnollisia tai tajunneensa tehneensä edes lähetystyötä, heidän toiminnallaan oli iso vaikutus. He toivat kirkon sanomaa esille omilla teollaan kohdata ja auttaa kriisissä olevia ihmisiä.⁹⁴

Turvapaikanhakijat tulivat seurakuntaan monesta syystä. Yksi syy oli kristillinen vieraanvaraisuus. Seurakunnat olivat tarjonneet vuoden 2015 pakolaiskriisin aikana hätämajoitusta kirkon tiloissa ja muslimit olivat hämmästyneitä, miksi heistä vääräuskoisista pidetään niin hyvää huolta. Lisäksi seurakunnat ovat järjestäneet tervetuloaterioita, joissa työntekijä kohtaa turvapaikanhakijat aterian merkeissä.

Myös matalan kynnyksen toimintaa ilmeni. H4 kertoi, että matalan kynnyksen toimintaa järjestettiin. Seurakunnan vapaaehtoiset, lähinnä iäkkäämmät vapaaehtoiset, järjestivät viikossa kahvilatoimintaa. Hän pappina osallistui ja kohtasi turvapaikanhakijoita siellä. Jotkut turvapaikanhakijat osoittivat kiinnostusta osallistuvansa kastekouluun kahvilatoiminnan yhteydessä.

H9 kuvasi seurakuntansa maahanmuuttajatoimintaa kahdella portaalla. On kahvila, joka on kohtaamispaikka kaikille maahanmuuttajille. Se on kaikille avoin, ja siellä annetaan myös käytännön neuvontaa turvapaikkaprosessin aikana. Sitten on suljettu ryhmä, jossa on kasteopetusta.

H8 pelasi vapaa-ajallaan jalkapalloa turvapaikanhakijoiden kanssa. Lisäksi hän tarjosi kyytejä vastaanottokeskuksesta jalkapallokentälle. Osa halusi kasteopetukseen. H8 pohti myös turvapaikanhakijoiden motiiveja. Kaikilla oli taustalla negatiivinen turvapaikkapäätös ja hänelle tuli sellainen hyväksikäytetty olo. Hän koki, että turvapaikanhakijat, joita hän opetti, kääntyivät turvapaikkaprosessin takia saadessaan turvapaikan.⁹⁵

5.2.1 Rippikoulun ja kasteen järjestäminen tarpeita huomioiden

Aineistossa kaikki papit kertoivat noudattavansa 3 kuukauden sääntöä. Haastatteluissa korostui, että turvapaikanhakijan kastekoulu on hyvä pitää pidemmän kaavan kautta ja papin tulee olla vakuuttunut turvapaikanhakijan uskosta ja valmiudesta liittyä kirkon jäseneksi. Yksi haastateltavista poikkesi hieman. Hän kuvasi kastekoulua osana työtehtävään. Hän oli juuri aloittanut työn pappina ja oli ensimmäisessä virassaan. Hän kertoi, että jo papin työt itsessään vei häneltä paljon opettelua. Kastekoulu työtehtävänä osoittautui haasteelliseksi. Hän yritti järjestää kastekoulun parhaalla mahdollisella tavalla. Hän kertoi, että oli haasteellista järjestää ja jäsenellä kastekoulua, kun papin perustöissä oli vielä opeteltavaa.⁹⁶ H8 kokemattomuus näkyi. Muut haastateltavat olivat toimineet pappina selkeästi pidempään, jopa kymmeniä vuosia.

Työkokemus heijastui opetuksesta. H8 oli nuorin haastateltava ja toimi ensimmäisessä virassaan. Hän oli välillä turhautunut opetustilanteessa. Hän kuvasi, että keskustelua ei juurikaan syntynyt. Hän myönsi kuitenkin tehneensä parhaansa siinä tilanteessa. Hän kuitenkin oppi kasteopetuksen järjestämisestä paljon, mistä on etua hänen tulevisissa töissään. Haastateltava myönsi⁹⁷

Aineistosta kristinuskoa kohtaan tuli yllätyksenä. Työntekijöiden piti kehittää kasteopetus. Vuonna 2015 turvapaikanhakijoiden suuri määrä ja kiinnostus kristinuskoa johti kasteopetuksen järjestämiseen. Työntekijöiden oli huomioita kielen, kulttuurin ja oppimisen erilaiset tasot. Osa haastateltavista oli jo ennen pakolaiskriisiä pitänyt rippikoulua islamtaustaisille ihmisille. Heille pakolaiskriisi näyttäytyi isompana uusien oppilaiden määränä.⁹⁸ Kääntyneistä turvapaikanhakijoista, jotka oli tullut seurakuntaan jo ennen 2015, oli apua. He toimivat tulkkeina ja apuna kääntyneiden

Osa työntekijöistä oli järjestänyt kastekoulua lukutaidottomalle turvapaikanhakijalle.⁹⁹ Opetuksessa käytettiin erilaisia puhelimeen ladattavia ohjelmia, joissa pystyy kuuntelemaan tekstejä. Yksi työntekijä oli kieltäytynyt ottamasta kastekouluun lukutaidotonta. Tämän hän perusteli sillä, että miten hän voi oppia hyvin kristinuskosta, jos ei voi lukea Raamattua. Hän ei kieltänyt, etteikö kastekoulua voisi pitää lukutaidottomalle. Hän oli itse kieltäytynyt, koska koki sen vaikeana opettaa.¹⁰⁰

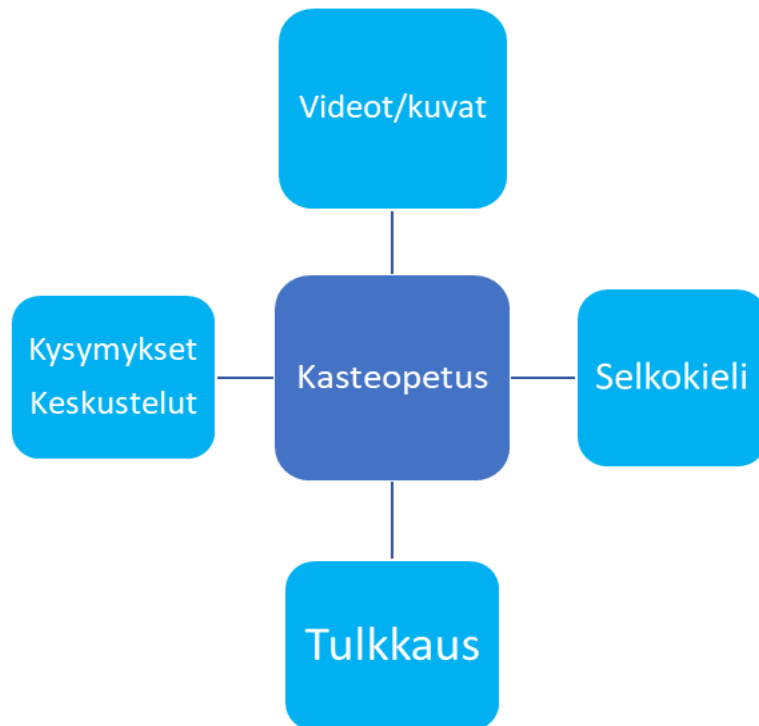
⁹⁶ H8.

⁹⁷ H8.

⁹⁸ H5, H6, H9.

⁹⁹ H2, H3, H4, H5, H6, H9.

¹⁰⁰ H7.

Kuvio 1 Kasteopetuksen erilaiset työvälineet

Kuvio 1 kuvaa kasteopetuksessa käyttöön otettuja rakenteita ja työvälineitä, joita työntekijät ovat käyttäneet.

Tulkkien merkitys korostui kasteopetuksessa. Kaikki olivat käyttäneet tulkkausta kasteopetuksen järjestämisessä. Osa oli käyttänyt suomea äidinkielenään puhuvaa ammattilaistulkkia.¹⁰¹ Tulkkien käyttö on isossa merkityksessä kasteopetuksessa. Kaikki olivat käyttäneet tulkkina toista turvapaikanhakijaa, joka oli oppinut joko suomen, englannin tai ruotsin kielen. Myös englantia ja ruotsin kieltä kieleltä käytettiin. H7 on opiskellut itse arabiaa pidemmän aikaa ja käytti arabiaa opetuksessa.

Aineistossa papit hämmästyivät joidenkin turvapaikanhakijoiden nopeaa suomen kielen oppimista. Sitä pidettiin todella arvokkaana ja tärkeänä, että seurakuntiin muodostui omia tulkkeja. Tämä helpotti opetusta.

Katekismusta ja Raamattua luettiin sekä suomeksi että turvapaikanhakijan omalla äidinkielellä. Verkosta saatavia käännösohjelmaa käytettiin alussa, koska yhteistä kieltä oli haastavaa löytää. Käännösohjelmat arabiasta suomeen tuottivat väärinkäsityksiä.

Monet työntekijät viettivät aikaansa paljon turvapaikanhakijoiden kanssa. He vastasivat heidän kysymyksiinsä, niin hengellisiin kuin käytännön kysymyksiin. Hengellisiä kysymyksiä nousi taivaasta ja helvetistä, miten synnit saadaan anteeksi.

Videoita ja kuvia käytettiin myös opetuksessa. H7 oli ottanut opetukseensa turvapaikanhakijoiden omia paikkakuntia, jossa he olivat kotoisin. Syyria ja Irakin alueet ovat kristinuskolle merkittäviä paikkoja, joiden historiasta H7 tiesi paljon ja hyödynsi sitä opetuksessaan.

Monet työntekijät viettivät aikaansa paljon heidän kanssaan. He vastasivat turvapaikanhakijoiden kysymyksiin niin hengellisiin kuin käytännönkysymyksiin. Hengellisiä kysymyksiä nousi taivaasta ja helvetistä, miten synnit saadaan anteeksi

Videoita ja kuvia käytettiin myös opetuksessa. H7 oli ottanut opetukseensa turvapaikanhakijoiden omia paikkakuntia, jossa he olivat kotoisin. Syyria ja Irakin alueet ovat kristinuskolle merkittäviä paikkoja, joiden historiasta H7 tiesi paljon ja hyödynsi sitä opetuksessaan.¹⁰²

Kasteopetuksessa huomioitiin kulttuuritaustaa. H5 ei halunnut pitää yksityisiä kastekouluja kahdesta syystä. Ensinnäkin se olisi ollut logistisesti vaikeaa, koska oppilaita on paljon. Yksityisten rippikoulun pitäminen veisi häneltä paljon työaika. Toiseksi he tulevat kulttuurista, joka on ryhmäkeskeinen. Heidän oma minänsä tulee esille ryhmässä. Ryhmäopetusta voidaan pitää toimivana muotona.¹⁰³ H7 oli perehtynyt arabikulttuuriin syvästi. Hän kertoi opiskelleensa teologian lisäksi myös kulttuuri antropologiaa. Hänelle oli tärkeää huomioida arabikulttuuri opetuksessa. Hän huomioi kastekoululaisten kotipaikkakunnat ja seudut, josta he ovat kotoisin. Lähi-Itä on kirkkohistoriallisesti rikasta seutua ja näytti paljon kuvia Lähi-Idän paikoista.¹⁰⁴

Sukupuoli huomioitiin kasteopetuksessa. Suomalaisen ja islamilaisen kulttuuri nousee silloin, kun muslimitaustainen nainen haluaa kääntyä kristityksi. H7 kuvasi, että mikäli arabinainen tulee kastekouluun, naispuolinen diakonityöntekijä tulee läsnä koko kastekoulun samassa tilassa tai kastekoulun pitäisi joku toinen naispuolinen pappi. Kyse oli kulttuurin kunnioituksesta ja siitä, että turvapaikanhakijalla tulee olla turvallinen olo koko kasteopetuksen aikana.¹⁰⁵ Myös H1 oli iloinen siitä, että hänellä oli työparinaan naispuolinen henkilö, joka opettaa ja käy keskusteluita naisten kanssa.¹⁰⁶

H9 kertoi, että hänelle tuodaan yksittäisiä arabinaisia kasteopetukseen, sillä naisille miespuolinen pappi on kauhistus.¹⁰⁷ Osa haastateltavista oli naispuolisia pappeja, joiden

---

¹⁰¹ H3, H4, H6.

¹⁰² H7.

¹⁰³ H5.

¹⁰⁴ H7.

¹⁰⁵ H7.

¹⁰⁶ H1.

¹⁰⁷ H9.

kanssa yhteistyö turvapaikanhakijoiden parissa toimii hyvin ja heitä kunnioitetaan pappeina.

¹⁰⁸ Eräs haastateltavista myönsi aluksi ennakkoluuloja, jotka osoittautuivat vääriksi.

Ennakkoluuloja oli ollut molemmin puolin. Haastateltava kertoo, että osa

turvapaikanhakijoista ei aluksi uskaltanut syödä kristittyjen tekemää ruokaa. Syyksi nousi pelko, että kristityt myrkyttävät ruuan¹⁰⁹ Eräs haastateltavista pohti olevansa jokin äitihahmo nuorille turvapaikanhakija pojille. Hän kuvaa suhdettaan turvapaikanhakijoihin läheiseksi.¹¹⁰

H2 kuvailee kasteopetusta matkana, jota käydään yhdessä. Haastatteluissa tulee esille keskustelut ja se, että turvapaikanhakijoiden kanssa ollaan yhteydessä.

H2: Sillai että toi rippikoulu on erinomainen meillä pitää käydä kolmekuukautta opetuksessa

T: Joo

H2: se on erinomainen aika kulkea sitä matkaa. ja tota niin sitten tottakai jokainen aloittaa jotka kiinnostunut ehkä niin tota on hienoa jos siinä opetuksen aiheessa joku puoli kristinuskosta tai Jeesuksesta tulee yhtäkkiä tälle itselle tärkeeksi. Mä luterilaisena pappina ei mun tarvitse tietää miten se usko ihmisessä syntyy

T: Juu

H2: mutta sitten sellaisena luottamuksena ja turvallisuutena. Tulee yksi kaveri mieleen sellainen kun se oli täynnä vihaa ja sitten se kristinuskon löytäminen poisti hänestä vihan. Hän aina puhui itsestään, kun se oli hänelle sellainen hämmästyksen aihe.¹¹¹

H2 kuvaa kasteopetuksen hienoja puolia. Hän kuvaa, ettei luterilaisena pappina tarvitse tietää uskon syntymistä. Hän koki hienona kohdata kristityksi tulevan, joka on löytänyt jotain tärkeää. Kristinuskoon kääntyminen sai myös aikaan muutosta, kuten vihan poistumista. Kääntyminen sai aikaan positiivisen muutoksen, kuten vihan poistumisen.¹¹² Yksi työntekijöistä toivoi, että uskosta olisi apua tai lohtua elämässä.¹¹³

Kasteopetusta järjestettiin huomioiden turvapaikanhakijan omia toiveita kasteopetuksen järjestämisessä. Osa toivoi yksityisopetusta ja osa halusi toimia ryhmässä.¹¹⁴ Myös kastetilaisuudet vaihtelivat. Papit korostivat, että kastetilaisuudessa kuunnellaan mitä turvapaikanhakija itse haluaa. Juhlaa suunnitellaan yhdessä. Osa kastetuista halusi kasteen jumalanpalveluksen yhteyteen. Myös kaste rippikouluryhmän kanssa oli tavallista. Osa kasteista oli yksityisiä kasteita, jossa oli pieni joukko ihmisiä. H7 piti tärkeänä, jos kanttori pääsisi musiikillista puolta hoitamaan.

Yksi työntekijä kertoi, että heillä oli jotakin kastettuja seurakunnan jäseniä jo ennen kuin kirkkolakia muutettiin niin, että kirkon jäseneksi voi liittyä ilman sosiaaliturvatunnusta ja

---

¹⁰⁸ H2, H3, H4, H9.

¹⁰⁹ H2.

¹¹⁰ H4

¹¹¹ H2.

¹¹² H2.

¹¹³ H4.

¹¹⁴ H2, H3, H4, H6, H9.

pysyvää oleskelulupaa.¹¹⁵ Lisäksi toinen työntekijä avoimesti myönsi kastaneensa ennen Dublin-sopimukseen perustuvaa pakkopalautusta olevat turvapaikanhakijat, vaikka kastekoulu oli kesken.¹¹⁶ Kasteen antaminen ilman byrokratiaa kuvastaa tarpeiden huomioimista tilanteesta. Tiukan tilanteen tullen pappi saattaa soveltaa ja kastaa henkilön, vaikka se ei olisi byrokratian puitteissa sallittua. Näin hän ottaa huomioon turvapaikanhakijan hengellisen tarpeen kasteen vastaanottamiseksi.

5.2.2. Islamista luopumisen kohtaamista

Haastatteluissa nousi myös kertomukset muslimitaustaisesta ihmisestä, joka saa unessa näyn kääntyä kristityksi.¹¹⁷ Myös osa kääntyneistä turvapaikanhakijoista haluaa viedä evankeliumia ja kristillistä sanomaa muille islamtaustaisille ihmisille Suomessa tai ulkomailla.¹¹⁸

Aineisto tukee kirjallisuutta, jossa muslimin uskononvapaus tuo haasteita. Kaikissa haasteluissa tulee esille pelon kohtaamista. H8 ei osannut kuvailla mitä kasteopetuksessa olleet turvapaikanhakijat pelkäsivät.¹¹⁹ Työntekijä kohtaa jo kasteopetuksen aikana, että sen jälkeen turvapaikanhakijoihin kohdistuvaa pelkoa ja ahdistusta.¹²⁰ Monet työntekijät haluavat keskustella ennen kastetta, miten kirkkoon liittyminen vaikuttaa hänen elämäänsä.¹²¹ Työntekijät kohtaavat systemaattisesti, että turvapaikanhakija joutuu luopumaan perheestään ja sukulaisistaan. Kristityksi kääntyminen aiheuttaa perheen, suvun ja klaanin hylkäämisen. Haastatteluissa tulee esille, että muslimi kääntyessään kristityksi menettää paljon. Myös uhka nousee sukulaisista ja perheen jäsenissä lähtömaassa. Heihin kohdistuu myös kunniaväkivallan pelkoa ja uhkaa.¹²²

Myös salailu nousee esille. Monet turvapaikanhakijat saattavat haluta salata kääntymystä tai kiinnostusta kristinuskoa kohtaan. Salailu liittyy vahvasti siihen aitoon uhkaa, joka ilmenee haastatteluissa. H2 korosti, että kääntyminen kuuluu vain turvapaikanhakijalle ja Jumalan välille eikä siitä tarvitse kertoa kenellekään.¹²³ H4 taas kertoi, että salaaminen ei ole mahdollista. Tämä johtuu siitä, että pienellä paikkakunnalla kaikki maahanmuuttajat tuntevat j toisensa asioista. Tieto kulkeutuu turvapaikanhakijan kotikylään asti jollakin tavalla.¹²⁴

---

¹¹⁵ H9.

¹¹⁶ H3.

¹¹⁷ H3, H5.

¹¹⁸ H3, H5, H6, H9.

¹¹⁹ H8.

¹²⁰ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹²¹ H1, H2, H3, H5, H6, H7, H9.

¹²² H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹²³ H2.

¹²⁴ H4.

Väkivallan uhkaa nousee myös Suomessa. Vastaanottokeskuksissa on ilmennyt ongelmia, kun kristinuskosta kiinnostunut ja harras muslimi laitetaan samaan huoneeseen.¹²⁵

Työntekijöistä lähes kaikki korostivat islamista luopumisen haasteita. Osa halusi kasteopetuksen ja kirkkoon liittymisen aikana keskustella kääntymisen vaaroista ja siitä, miten päätös saattaa vaikuttaa elämään.¹²⁶ Työntekijät kohtaavat työssään muslimitaustausten kristittyjen ongelmia, jotka liittyvät kääntymiseen. Suurimpia haasteita ovat tappouhkaukset, joita tulee suvun, perheen ja heimon puolelta. Kääntyneen turvapaikanhakijan saa tappa islamin käytäntöjen mukaan. Kunniaväkivallan uhka on todellinen kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kohtaamisessa.¹²⁷ Uhkaa koetaan myös Suomessa toisten muslimien tai entisen kotimaan salaisen poliisin taholta.¹²⁸

Työntekijöiden mielestä on yleistä, että kääntynyt turvapaikanhakija menettää perheensä.¹²⁹ Tosin pieniä poikkeuksia löytyy, että sukulaiseen pidetään yhteyttä salaa tai Euroopassa asuva sukulainen ei välitä islamilaisista säännöistä.¹³⁰

H5 korosti, että antaa tilaa turvapaikanhakijalle ja kehottaa, ettei hätäile kasteen kanssa. Hän haluaa varoittaa ihmisiä, miten se vaikuttaa omaan ja läheisten turvallisuuteen. Hän yrittää lykätä rippikoulua. Tärkeää on tuntea riskit ja vaarat, mitä kasteelle meneminen saattaa aiheuttaa. Hänen täytyy osata laskea kustannukset.¹³¹ Papit eivät pitäneet kiirettä kasteopetuksesta ja halusivat antaa turvapaikanhakijoille tilaa pohtia ja miettiä asiaa.¹³² H2 kertoi yksittäistapauksen, jossa on mennyt kaksi vuotta ennen kuin turvapaikanhakija haluaa ottaa kasteen.¹³³

H3 käytti Kristuksen ruumis Raamatun kohtaa kuvaamaan, että meidän pitää huolehtia kaikista seurakunnan jäsenistä, myös turvapaikanhakijoista. Hän toimii kirkkoherrana ja hän piti tärkeänä, että kaikki papit osallistuvat turvapaikanhakijoiden parissa tehtävään työhön tavalla tai toisella.¹³⁴

H9 kertoi osallistuvansa kääntyneen turvapaikanhakijan elämän käännekohtiin, kuten vierailevansa synnytyslaitoksella katsomassa äitiä, ja korosti, että seurakunnan tulee huolehtia ja ottaa vastuuta jäsenestään. Jos kääntynyt on menettänyt perheensä, seurakunnan tulee olla

---

¹²⁵ H2, H3, H5.

¹²⁶ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹²⁷ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹²⁸ H1, H2, H3, H6, H7, H9.

¹²⁹ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹³⁰ H6.

¹³¹ H5.

¹³² H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹³³ H2.

¹³⁴ H3.

perhe.¹³⁵ Perheen ja ystävyysajan ajatusta toi myös H4, joka kertoi olevansa jonkinlainen äitihahmo nuorille turvapaikanhakijapojilleen. Hän kertoi myös, että viettää myös osan vapaa-ajastaan turvapaikanhakijoiden kanssa.¹³⁶

5.2.3. Turvapaikanhakijat seurakuntalaisina

Kääntyneet turvapaikanhakijat ovat keskimääräistä aktiivisempia kuin keskiverto kantasuomalainen, joka käy aikuisriippikoulun. Monesti kastetun näkee vain kerran toimituksessa, mutta turvapaikanhakijoiden kohdalla kastettuja näkee useammin jopa kerran viikossa. Haastatteluissa nousee henkilökohtaisuus. Kääntyneet turvapaikanhakijat tulevat työntekijöille läheisemmiksi. Turvapaikanhakijoiden kanssa tutustutaan ja heidän kanssaan pidetään yhteyttä tiiviimmin kuin esimerkiksi kantasuomalaisen, joka haluaa mennä aikuisriippikouluun.¹³⁷

Haasteeksi seurakuntaan liittymisen jälkeen ja seurakuntaan tulemisella, on että turvapaikanhakijoita on siirretty toisiin paikkakuntiin. Läheltä oleva vastaanottokeskus on lakkautettu ja turvapaikanhakijat muuttaneet muualle.¹³⁸ Eräs haastatteluun osallistunut kertoo, että yrittää aina neuvotella vastaanottokeskuksen kanssa mihin turvapaikanhakijan voisi sijoittaa. Työntekijä toivoi, että lähistölle sijoittaminen on paras, sillä silloin kastekoulu ei jäisi kesken ja kaikissa seurakunnissa ei ole välttämättä osaamista.¹³⁹

H2 oli yrittänyt auttaa lähettämällä viestejä seurakunnan työntekijöille, että heidän seurakuntaansa on tulossa turvapaikanhakija, joka haluaa osallistua seurakunnan toimintaan.

H2: Niin tota (hiljaisuus) yksi tai ehkä parista työntekijä vaivautui vastaamaan. Kyselemään lisää ja yrittämään luoda kontaktia. Mutta tota ne ei oikeastaan onnistunut niin mites mä sanoisin ne jotka sitten jossain seurakunnassa eikä se täällä X seurakunnassa helpoo oo ku ei mun työntekijät eivät halua mihinkään kukaan.

T: niin voi

H2: Sitten ihan kaikkialla muuallakin se on aika pääsääntöinen toimintatapa, että ei haluta eikä osata, ollaan ihan ihmeissään jos ne tulee sinne kirkon penkille istumaan enemminkin kysellään niin paljon mitä sää täällä teet niin se ymmärtää kohta olla tulematta ja tota varmaan sitten se ei ole toimivaa pääkaupunkiseudullakin jossa on eri kielisille omaa toimintaa niin sit ja sitten ajatella et kaikki menee sinne niin kaikki ei halua mennä.¹⁴⁰

H2 kuvaa turhautumista ja osaamattomuutta kirkon sisällä. Hän oli yrittänyt auttaa turvapaikanhakijoita löytämään seurakunnan toimintaa työntekijöiden avulla. Vaikka työtehtävänä olisi maahanmuuttotyö ei tullut yhteydenottoihin vastauksia. Tämä taas voi kuvastaa kirkon sisällä olevaa haastetta, että maahanmuuttaja työ etenkin turvapaikanhakijoiden parissa tehdään eri paikkakunnalla eri tavalla.

---

¹³⁵ H9.

¹³⁶ H4.

¹³⁷ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹³⁸ H1, H2, H4, H7, H9.

¹³⁹ H9.

Haastatteluissa käy ilmi, että 2015 alkanut turvapaikanhakijoiden kiinnostus kirkkoa kohtaan on uusi tilanne. Kirkolla ei ollut valmista materiaalia eikä juurikaan koulutusta, miten turvapaikanhakijoita tulisi kohdata, auttaa ja opettaa. Työntekijät joutuivat sopeutumaan vallinneensa tilanteeseen ja hyödyntämään jo olemassa olevaa ammattiosaamista. Turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä maahanmuuttotyö haastatteluiden perusteella vielä kehittämisen kohteena kirkossa. Joissain haastatteluissa ilmeni, että työntekijä on kohdannut työssään rasistisia asenteita, joko suoraa tai hienovaraista. Ne syövät kirkon sanomaa ja kristillisen tasa-arvon uskottavuutta.¹⁴¹

Työntekijät ovat tarjonneet seurakunnassa raamattuopetusta kastetuille turvapaikanhakijoille tai kastekoulua on saanut käydä uudelleen.¹⁴² Yhteistyötä on tehty järjestön tai muiden arabian kielen työntekijöiden kanssa. Lisäksi on tehty yhteistyötä kristillisten järjestöjen kanssa.¹⁴³ Raamattuopetuksen ja muun toiminnan järjestäminen tuottaa haasteita pienillä paikkakunnilla, joissa ei ole resurssia järjestää toimintaa.¹⁴⁴ H2 oli järjestänyt raamattupiiriä omassa kodissaan. Hän koki sen luonnollisena osana työtä. Syyksi mainitsi, että on turvallisempaa kutsua kotiin ihmisiä.¹⁴⁵ Myös H4 oli käyttänyt kotiaan tai toisen aktiiviseurakuntalaisen kotia. Hän kertoi ystäväystyneensä ja viettäneensä vapaa-ajalla aikaa turvapaikanhakijoiden parissa.

Työntekijät pyrkivät tarjoamaan tehtäviä kääntyneille turvapaikanhakijoille. Integroimista seurakuntaan pidettiin tärkeänä. H7 kertoi osallistuvansa turvapaikanhakijoiden kanssa seurakunnan miesten iltoihin ja leireille. Lisäksi diakoniapuoli oli antanut mahdollisuuden turvapaikanhakijoiden perheiden osallistua perhe ja lastenleireihin.

H5 toi esille, että turvapaikanhakijoiden lahjojen tuomista yhteisön hyväksi. Hän organisoivat tehtävät turvapaikanhakijan kiinnostuksen ja persoonan mukaan. Hänen johtamassa jumalanpalvelusyhteisössä hän pitää tärkeänä Raamatusta olevaa Jumalan lahjojen käyttöä yhteisön hyväksi. Hän uskoo, että kaikille löytyy erilaisia tehtäviä.¹⁴⁶ Myös turvapaikanhakijoiden ottamista mukaan seurakunnan jumalanpalveluselämään on otettu huomioon.¹⁴⁷ H3 kuvasi, että jumalanpalveluksissa on aina arabian tai farsinkielinen

---

¹⁴⁰ H2.

¹⁴¹ H2, H5, H9.

¹⁴² H1, H2, H3, H5, H6, H9.

¹⁴³ H4, H3, H7.

¹⁴⁴ H7, H8.

¹⁴⁵ H2.

¹⁴⁶ H5.

¹⁴⁷ H1, H3, H5, H6, H7, H9.

esirikousosio. Korona-aikana jumalanpalvelustriimauksessa ne on otettu pois turvallisuussyistä.¹⁴⁸

H6 kuvasi, että jumalanpalveluksen tekstit avautuvat eri tavalla, kun kirjoittaa saarnaa, jossa on muun kuin suomenkielisiä ihmisiä. Tekstejä lukiessa sanoma kirkastuu eri tavalla, kun asiat esittää ytimekkäästi ja selkeämmin. Turvapaikanhakijat seurakunnassa ovat muuttaneet myös seurakunnan dynamiikkaa. Myös kantasuomalaiset uskaltavat jutella kirkkokahveilla enemmän. Turvapaikanhakijoiden tulo seurakuntaan tuonut lisää yhteisöllistä kulttuuria.¹⁴⁹ H3 kertoi, että seurakunnassa tarjotaan kääntyneille turvapaikanhakijoille Raamattuopetusta. Tämä sai myös kantasuomalaiset seurakuntalaiset pyytämään myös opetusta.¹⁵⁰

Haastatteluissa turvapaikanhakijoiden seurakuntalaisuutta kuvattiin tärkeänä. Heille usein seurakunta on perhe, koska he ovat joutuneet maksamaan uskostaan hintaa. Perheen ajatus korostui monissa haastatteluissa. Osa papeista oli alkanut käyttää kotiaan kohtaamispaikkana turvapaikanhakijalle.¹⁵¹

5.3. Turvapaikanhakijan tukeminen turvapaikanhakuprosessin aikana

5.3.1. Turvapaikan odottamista ja vastaanottokeskuksen elämää

Monen työntekijän seurakunnalla oli tiivistä yhteistyötä paikallisen vastaanottokeskuksen kanssa.¹⁵² H3 kertoi alussa olleen yhteistyö paikallisen vastaanottokeskuksen kanssa hyvää, kunnes seurakuntaa ei haluta enää. Syyksi hän kuvaili sen, että hän ja muut työntekijät olivat yrittäneet puuttua vastaanottokeskuksen asioihin. Kristinuskosta kiinnostuneet turvapaikanhakijat ovat joutuneet vaikeuksiin uskonsa takia. H3 kuvailee, että vastaanottokeskuksen johto väittää vastaanottokeskuksen olevan uskontoneutraali eikä näin voida siirtää kristinuskosta kiinnostunutta toiseen huoneeseen tai puuttua tilanteeseen.¹⁵³ H3 kertoo puutteista vastaanottokeskuksen toiminnassa.

Useimmat työntekijät ovat vierailleet vastaanottokeskuksessa ja toimineet tukihenkilönä, kun turvapaikanhakija on halunnut terveydellistä apua. Kun turvapaikanhakija haluaa apua terveyteensä, työntekijä haluaa tulla mukaan.¹⁵⁴

---

¹⁴⁸ H3.

¹⁴⁹ H6.

¹⁵⁰ H3.

¹⁵¹ H2, H4.

¹⁵² H1, H2, H3, H4, H6, H7, H8, H9.

¹⁵³ H3.

¹⁵⁴ H1, H2, H3, H4, H6, H7, H9.

Turvapaikanhakijoita siirretään eri paikkoihin. Kesken rippikoulun työntekijä on yrittänyt neuvotella turvapaikanhakijan paikkaa toiseen vastaanottokeskukseen, joka on huomattavasti lähempänä.¹⁵⁵ Yhteydenpito turvapaikanhakijoihin on säilynyt, vaikka he olisivat muuttaneet toiselle paikkakunnalle.¹⁵⁶

Työntekijät olivat tarjonneet käytännön apua. Yksi työntekijöistä oli hakenut vastaanottokeskuksesta autoonsa ihmisiä pelaamaan jalkapalloa ja tutustunut turvapaikanhakijoihin samalla.¹⁵⁷ Monet työntekijät olivat järjestäneet autokyydityksiä seurakunnan tilaisuuksiin.¹⁵⁸ H2 oli järjestänyt turvapaikanhakijoille tekemistä. Hän oli vienyt heitä metsään poimimaan marjoja. Marjat he saivat itse myydä. Lisäksi myös leirikeskuksessa oli tehty enemmän kanssa omenahilloa syksyllä.¹⁵⁹

Turvapaikanhakuprosessi on odottelua, jossa kaivattiin jotain järkevää tekemistä. Metsään vieminen on yksi tapa tukea turvapaikanhakijan hyvinvointia. Käytännöllinen tekeminen ja suomalaisen kulttuurin tutustumisella on edistävää vaikutus Suomeen sopeutumisella.

Keskustelu ja sielunhoito korostui. Kaikki työntekijät olivat auttaneet ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa ja tarjonneet keskusteluapua. Keskustelut vaihtelivat. Osa keskusteluista oli sielunhoidollisia ja osa keskusteluja, joissa käydään läpi niin hengellisiä kuin käytännön elämän kysymyksiä. Eräs haastateltava kertoi käyttäneensä perinteistä rippiä, jossa turvapaikanhakija sai kertoa syntinsä ja puhua luottamuksella.¹⁶⁰ Myös yhdessä rukoilua työntekijät käyttivät kohdatessa turvapaikanhakijan hengellisiä tarpeita.

5.3.2. Turvapaikanhakijan oikeuksien ajaminen

Aineistosta nousee esiin, että työntekijät ovat mukana kaikissa turvapaikanhakuprosessin vaiheissa, osa enemmän ja osa hyvin aktiivisesti. Turhautumista nousi jokaisessa haastelussa esille. Turhautuminen liittyi pitkälti Maahanmuuttoviraston päätöksiin ja kohteluun turvapaikanhakijoita ja heitä kohtaan. Työ kuitenkin koettiin merkitykselliseksi ja tärkeäksi. H9 kuvaa oman seurakuntansa kirkkoturvaa turvapaikanhakuprosessin oikeuksista kertomisena ja neuvontana.¹⁶¹ H4 kuvasi, että vuodet 2016-2017 oli jatkuvaa rippikoulun pitämistä, mutta nyt työn painopiste on muuttunut Maahanmuuttoviraston valitusprosesseissa tukemiseksi. Monilla kirkkoon liittyneillä on edelleen prosessi menossa.¹⁶²

---

¹⁵⁵ H9.

¹⁵⁶ H1, H2, H3, H4, H6, H7, H9.

¹⁵⁷ H7.

¹⁵⁸ H1, H2, H3, H4.

¹⁵⁹ H2.

¹⁶⁰ H5.

¹⁶¹ H9.

¹⁶² H4.

Kirkkoturva käytäntöä oli pohdittu kahdessa haastattelussa.¹⁶³ Yhdessä haastattelussa avattiin kirkkoturvakäytäntöä. Turvapaikanhakijan piilottaminen kirkkoon pysäyttää prosessin. Sen sijaan kirkkoturva on nykyään painottunut turvapaikanhakijoiden oikeuksien ajamiseen ja neuvontaan. Kun turvapaikanhakijalle tulee ilmoittautumisvelvollisuus, joku kirkon työntekijöistä tulee hänen mukaansa poliisiasemalle. Tämä sen takia, jos hänet otetaan säilöön, voi työntekijä ottaa yhteyttä hänen asianajajaansa.¹⁶⁴

Työntekijöissä ilmeni motiivina kohdata turvapaikanhakijoita kristillinen ihmiskuva, Asianajatoimistot mainitaan monissa haastatteluissa isoksi ongelmaksi turvapaikanhakijan oikeusturvaa kohtaan. Vuonna 2016 asianajatoimistot ottivat paljon asiakkaita ja tekivät rahaa sillä.¹⁶⁵ Monet työntekijät olivat tehneet yhteistyötä asianajajien kanssa. Kaikki oli kirjoittanut lausunnon kastekoulusta ja kasteesta. Yksi työntekijä oli kieltäytynyt kirjoittamasta lausuntoa, jossa kuvattaisiin, miten usko on näkynyt turvapaikanhakijan elämässä. Hän ei pystynyt lausuntoa kirjoittamaan, sillä hän ei nähnyt muutosta uskosta ja epäili kirkkoon liittymisen olevan enemmän saada uusi peruste turvapaikalle.¹⁶⁶

H7 kertoi ottaneensa yhteyttä asianajajaan ja näyttäneensä turvapaikan omasta kotimaasta peräisin olevaa todistusaineistoa, jossa oli heimon tekemiä tappouhkauksia. Yhteistyö asianajajan kanssa oli ratkaiseva, sillä se auttoi maahanmuuttovirastoa tekemään myönteisen turvapaikkapäätöksen. Turvapaikanhakija itse ei välttämättä tajuaisi tai uskaltaisi tuoda prosessin kannalta olennaisen tärkeää asiaa esille.¹⁶⁷

Turvapaikkapuhuttelussa kääntäminen ja tulkkaus tuottaa ongelmia. Osa työntekijöistä oli pyytänyt pöytäkirjoja ja tutkinut niitä oman tulkkinsa kanssa. He huomasivat tulkkauksen olevan puutteellinen tai väärin tulkattu. Puutteellinen tulkkaus tuottaa ongelmia turvapaikanhakijan oikeusturvalle.¹⁶⁸

Osa työntekijöistä oli järjestänyt turvapaikanhakijalle valmennusta ja harjoitellut mitä kaikkea pitää kertoa ja kuvata.¹⁶⁹ Työntekijät avasivat haasteita turvapaikkapuhuttelussa. Turvapaikanhakijan tulee esittää uskon aitous ja kertoa siitä omakohtaisesti. Haasteeksi muodostuu kulttuuri turvapaikanhakijat tulevat yhteisöllisestä kulttuurista, jossa kulttuurissa ei puhuta miltä asiat tuntuvat. He tulevat tilanteeseen, jossa heidän pitäisi puhua avoimesti

---

¹⁶³ H2, H3.

¹⁶⁴ H9.

¹⁶⁵ H1, H2, H3, H4, H5, H9.

¹⁶⁶ H8.

¹⁶⁷ H7.

¹⁶⁸ H4, H5.

¹⁶⁹ H3, H4, H5, H9.

omasta itsestään ja tunteistaan. H9 kuvasi, että suomalainen olisi hirveä turvapaikanhakija, sillä suomalaiset ovat ujoja ja sisäänpäin kääntyneempiä.

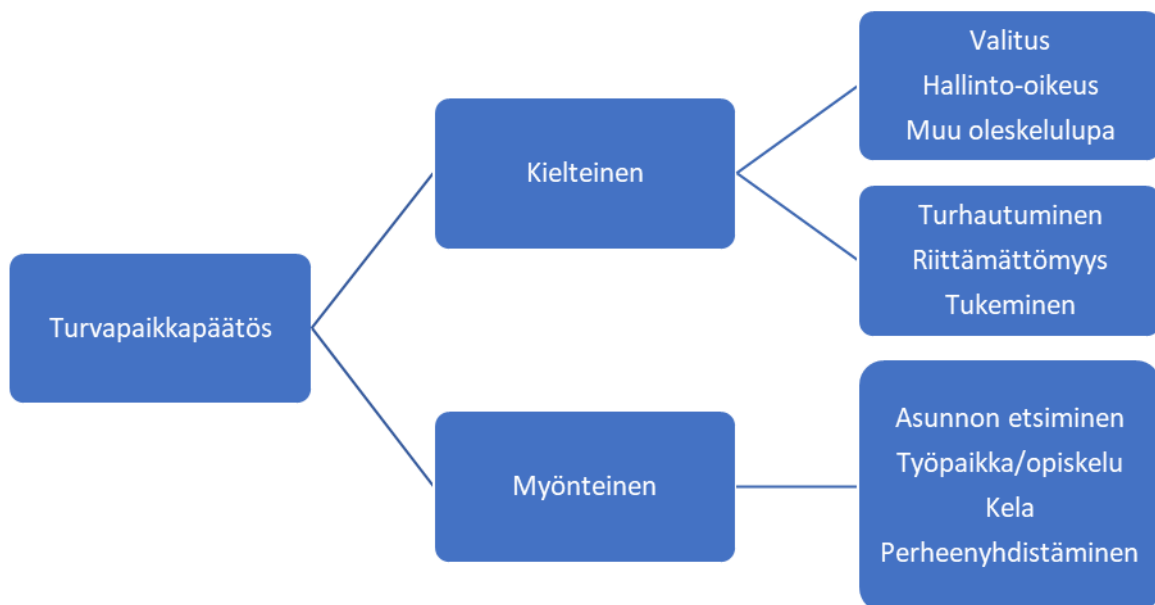
5.3.3 Turvapaikkapäätökset

Osalla kasteopetukseen osallistuneilla oli jo ennen seurakuntaan tulemistä kielteinen turvapaikkapäätös. Kirkkoon liittymistä voidaan kuvailla viimeisenä oljenkortena.¹⁷⁰

Turvapaikkapäätökset aiheuttivat hämmennystä ja turhautumista työntekijöissä. Kielteiset päätökset aiheuttivat epäoikeudenmukaisuuden tunnetta ja huolta.¹⁷¹ H5 kertoi

hämmentyvänsä, että tehdään oikeudellisia ja virallisia päätöksiä, joita ei perustella mitenkään. Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden päätökset ovat syöneet kansalaisena luottamusta.¹⁷²

Kääntyneet turvapaikanhakijat olivat saanut erilaisia päätöksiä: osa kielteisiä ja osa myönteisiä päätöksiä. Suurin osa päätöksistä oli kielteisiä.¹⁷³ Osa työntekijöistä oli huomannut, että ulospäinsuuntautuneet ja rohkeat saavat herkemmin turvapaikan kuin ujoja ja hiljaiset. Turvapaikanhakijan on kuvattava ja avauduttava omasta elämästään, uskostaan ja motiiveista turvapaikkapuhuttelun aikana.¹⁷⁴

Kuvio 2 Kuvaa turvapaikkapäätöksiä ja millaista tukea ja käytännönapua tarjotaan

Aineistosta tuli esille, että myönteisen päätöksen jälkeen tulee paljon käytännön järjestelyitä.

Työntekijät olivat auttaneet asunnon etsimisessä. Myös opiskelupaikan tai työpaikan

¹⁷⁰ H1, H7.

¹⁷¹ H1, H2, H3, H4, H6, H9.

¹⁷² H5.

¹⁷³ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

etsinnässä on autettu.¹⁷⁵ H9 kuvasi, että turvapaikanhakijoille on vaikea löytää vuokra-asuntoa, koska yksityiset eivät halua vuokrata sitä heille.¹⁷⁶ Turvapaikanhakijoihin kohdistuu huijauksia, esimerkiksi asunnon vuokrauksessa tai palkanmaksussa. Lisäksi esiintyy harmaata taloutta.¹⁷⁷ Työpaikan ja asunnon etsimisen lisäksi turvapaikanhakijat tarvitsevat tukea arkisissa asioissa, kuten Kelalta tulleiden kirjeiden tulkinnassa, bussilipuista ja kuntosalikortin hankinnasta.¹⁷⁸

Negatiivisten turvapaikkapäätösten jälkeen, työntekijä pohti muita keinoja saada jokin muu oleskelulupa Suomeen. Yksi vaihtoehto hakea työperäistä oleskelulupaa, jos turvapaikanhakija on saanut töitä Suomesta.¹⁷⁹

5.3.4. Hallinto-oikeus ja kirkkoturvakäytännöt

Moni työntekijä oli toiminut hallinto-oikeudessa todistajana.¹⁸⁰ Osa turvapaikanhakijoista oli saanut kielteisen päätöksen hallinto-oikeudessa. Yksi haastateltava kuvaa todistaja oloaan.

T: Oot ollut todistajana?

H4: Joo, ne ei usko. Se on ihan arpapeliä. Migrin päätökset on ihan uskomattomia.

T: Voitko avata vähän niitä?

H4: Niistä vaan paistaa läpi että halutaan antaa kielteinen hinnalla millä hyvänsä.

T: Joo

H4: Tuntuu, että mikään ei riitä. Niitä syitä että tarina ei ollut uskottava eikä sisältänyt omakohtaisuutta. Ja toinen on selittänyt ummet ja lammet. Ja toinen oli päätöksessä, että ei ollut selittänyt tarpeeksi omakohtaista kertomusta tuhlaajapojasta miksi se on tärkeä. Toinen on selittänyt puolen sivun verran. Niissä toistuu se, että ei ole riittävän omakohtainen. Millä todistat? Et millään. Joku sanoi jotain ja toinen sanoi jotain. Mikään ei kelpaa. Teet niin tai näin. Hallinto-oikeudessa tulee.¹⁸¹

H2 kuvaa uskon aitouden ongelmaa ja se, että hallinto-oikeuden päätökset ovat arpapeliä. Maahanmuuttoviraston asenne ja kielteiset päätöksien perustelut näkyvät läpi. Lainauksessa tulee esille myös voimattomuutta ja turhautumista. H1 kertoo, että haasteet eivät ole turvapaikanhakijat, vaan suomalaiset maahanmuuttovirastossa ja hallinto-oikeudessa, jotka eivät usko kääntyneitä.¹⁸² Monet työntekijät kokivat turhautumista ja riittämättömyyttä kohdatessaan turvapaikkapäätöksiä.¹⁸³

Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden asenteet kääntyneitä kohtaan tulee esille haastatteluissa. Papit kokevat uskon aitouden kyseenalaistamisen ongelmana. He kokevat

---

¹⁷⁴ H2, H3, H4, H5, H6, H9

¹⁷⁵ H1, H2, H3, H5, H6, H7, H9.

¹⁷⁶ H9.

¹⁷⁷ H2, H5.

¹⁷⁸ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H9.

¹⁷⁹ H9.

¹⁸⁰ H1, H2, H3, H4, H5, H6, H9.

¹⁸¹ H4.

¹⁸² H1.

¹⁸³ H1, H4, H3, H5, H6, H9.

turvapaikanhakijoiden uskon olevan oikea ja tukevat heidän kristillistä uskoansa, seurakuntaan kuulumista ja integroitumista koko yhteiskuntaan. ¹⁸⁴

Työntekijät olivat pohtineet ja miettineet kirkkoturvan käyttöä, jossain tapauksessa. ¹⁸⁵ Yksi työntekijä tunsu hyvin kirkkoturvakäytännöt, sillä hänen seurakunnassaan asialla on pitkät perinteet. Hän kuvasi kirkkoturvaa enemmän turvapaikanhakijoiden oikeuksien puolustamiseksi ja neuvonnaksi. Turvapaikanhakijan piilottaminen prosessilta vain pysäyttää turvapaikanhakijan elämän. Hän kuvasi kirkkoturvatapausta, jossa työssä käyvä turvapaikanhakija aiotaan palauttaa. Hän ei ole ollut kotimaassaan, koska on syntynyt pakomatalla toiseen maahan. Hän kuvasi, että seurakunta on yrittänyt saada medianäkyvyyttä ja yleistä mielialaa suopeammaksi. ¹⁸⁶

---

¹⁸⁴ H1, H2, H3, H4, H6, H9.

¹⁸⁵ H2, H3, H4, H6, H9.

¹⁸⁶ H9.

6. Pohdintaa ja jatkotutkimusaiheet

Aineistosta analysoin turvapaikanhakijan hengellisiä ja käytännön avun tarpeita. Pysin vastaamaan esitettyyn tutkimuskysymykseen. Pysin löytämään aineistoista yhtäläisyyksiä haastateltavien kokemuksesta. Halusin tietää, miten turvapaikanhakija kohdataan kirkossa. Miten heidän hengelliset ja käytännön tarpeet kohdataan ja miten ne tulevat esille käytännön työssä. Keräsin aineistosta nousseita teemoja, joista halusin muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden kuvaamaan, millaista työtä papit tekevät turvapaikanhakijoiden parissa.

Kirkon vuonna 2015 saapuneiden turvapaikanhakijoiden parissa tekemä diakoniatyö oli kokonaisvaltaista. Siinä oli sekä yhteiskuntavastuun ottamista, kuten seurakuntien tarjoamat hätämajoitustilat. Lisäksi diakoniatyö organisoivat vaatekeräystä ja uusien vapaaehtoistyöntekijöiden ohjaamista. H7 muistelee, että vuoden 2015 turvapaikanhakijoilla ei ollut edes kunnan kenkiä jaloissa. Hän kertoi, että oli tärkeää järjestää käytännön apua, kuten vaatteiden jakamista.¹⁸⁷

Kokonaisvaltaisuus oli sekä käytännön auttamista, turvapaikanhakijoiden oikeuksien ajamista kuin hengellisiin tarpeisiin vastaamista. Kristityksi kääntyminen nähtiin isona ja merkityksellisenä sekä työntekijän että etenkin turvapaikanhakijan näkökulmasta. Ihminen on kokonainen, jolla on sekä käytännön avun tarpeita että hengellisiä tarpeita. Suurin hengellinen tarve oli kristinuskoon tutustuminen ja opetus. Kun turvapaikanhakijat kiinnostuivat kristinuskosta, heille tarjottiin kasteopetusta. Kasteopetuksen aikana turvapaikanhakija tulee tutuksi ja työntekijät muodostavat heihin henkilökohtaisia suhteita. Suhdetta on kuvattu haastattelussa äidilliseksi, ystävälliseksi ja hengelliseksi johtajaksi, johon voi ottaa yhteyttä kaikista elämän asioista. Eräs haastateltava pohti, että kantasuomalaiset seurakuntalaiset nähdään liian subjekteina, joita palvellaan hyvin vähän aikaa eikä kantasuomalaisiin tule samaa sidettä. Haastateltava kuvasi turvapaikanhakijoita henkilökohtaisemmaksi. Heihin muodostuu läheisempi väli. Samalla papin työssään turvapaikanhakijat ovat antaneet uutta intoa ja ihmettelyn aiheita. Hän kuvasi Raamatun tekstien myös avautuvan uudella tavalla.¹⁸⁸

Kaikissa haastatteluissa nousee esille kasteopetuksen tarjoaminen vain turvapaikanhakijan omasta pyynnöstä ja halusta. Uskonnonvapaus nousee haastatteluissa esille. Turvapaikanhakijat saavat osallistua kasteopetukseen ja liittyä kirkkoon, jos he haluavat ja sisäistävät kristinuskon opetuksen. Yhdessä haastattelussa nousi muutamat yksittäiset tapaukset, joista seurakunta oli kieltäytynyt kastamasta. Syyksi perusteltiin, ettei

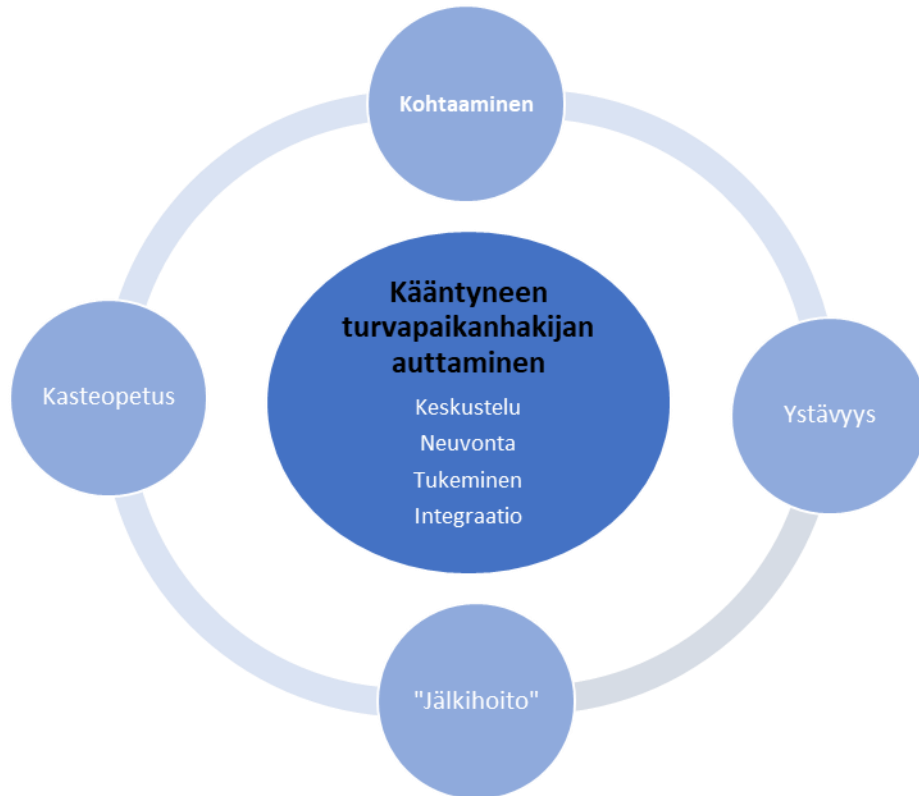
---

¹⁸⁷ H7.

¹⁸⁸ H6.

turvapaikanhakija ollut sisäistänyt tarpeeksi kristinuskon opetusta.¹⁸⁹ Monissa haastatteluissa korostuu vapaus. Turvapaikanhakija saattaa lopettaa kasteopetuksen. Kasteopetus perustuu vapaaehtoisuuteen ja haluun liittyä kirkkoon.

Kuvio 3 Pappien näkemykset turvapaikanhakijoiden kanssa tehtävästä työstä

Kuvio 3 havainnollistaa pappien tekemää työtä turvapaikanhakijoiden parissa.

Turvapaikanhakija kohtaa työntekijän. Ystävyys muodostuu keskeiseksi. Monet kristityksi tulevat hakeutuvat seurakuntaan kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kutsun kautta tai kantasuomalaisten ystävien kutsumana. Kohtaaminen ja halu liittyä seurakuntaan johtaa kasteopetukseen. Tosin kirkkoon liittyminen ja kristityksi kääntyminen on isompi prosessi ja siihen liittyy monia erilaisia syitä.

Kasteopetuksen jälkeen H1 käytti sanaa ”Jälkihoito” eli kastetulle tarjotaan tukea ja apua myös rippikoulun jälkeen. Kääntynyt turvapaikanhakija haluaa jakaa asioitaan kasteopetuksen jälkeen, kuten lähettää kuvan kastetusta lapsestaan.¹⁹⁰ Nostin tämän termin, koska se kuvastaa hyvin muiden haastatteluissa tulleita ajatuksia, että kääntyneistä seurakuntalaisista huolehditaan myös kasteopetuksen jälkeen.

---

¹⁸⁹ H9.

¹⁹⁰ H1.

Seurakuntaan liittymisen jälkeen seurakunnan toimintaan osallistuminen on haastavaa, jos turvapaikanhakijoita on siirretty toisille paikkakunnille. Läheltä oleva vastaanottokeskus on lakkautettu ja turvapaikanhakijat ovat siirretty toiselle paikkakunnalle.¹⁹¹

Keskeistä prosessissa on seurakunnan työntekijän tekemä auttaminen, jossa pelkistetysti on kyse keskustelusta, neuvonnasta, tukemisesta ja integroitumisesta. Tutkimuskysymykset hengellisestä tukemisesta ja konkreettisista avuntarpeista menee myös limittäin. Työntekijöillä selvästi oli osana työtä turvapaikanhakijan kanssa myötäeläminen koko turvapaikkaprosessin aikana. Turvapaikkaprosessin eri vaiheet tulevat esille haastatteluissa. Haastatteluissa nousee sekä turvapaikanhakijoiden oikeuksien ajaminen, mutta myös hengellinen ulottuvuus. Turvapaikanhakijoille kristityksi kääntyminen on iso ja merkityksellinen asia. Maahanmuuttoviraston epäilyt ja puutteet turvapaikanhakijoiden kohtaamisessa ja uskon ottamisesta vakavasti, aiheuttaa sekä turvapaikanhakijoille kriisin ja epävarmuuden jatkossa Suomessa. Tämä kriisi on hengellinen, sillä siinä on kyse uskosta ja sen oikeudellisuudesta.

Hallinto-oikeuden kielteinen päätös tarkoittaa epävarmuutta maassa olemisen jatkumiselle ja voi siten olla aineellinen ongelma, mutta samaan aikaan se voi olla myös hengellinen kysymys. Kun hallinto-oikeus tai maahanmuuttovirasto ei usko turvapaikanhakijan omaa kertomusta ja uskoa ei oteta todeksi, päätöksellä on myös hengellinen ja sielunhoidollinen ulottuvuus. Haastatteluissa jokainen, joka oli ollut Hallinto-oikeudessa asti, oli turhautunut turvapaikanhakijoiden tilanteisiin. Tapaukset ovat aiheuttaneet luottamuksen ja uskon puutetta oikeusvaltio periaatteisiin. Tämä sai minut pohtimaan, sillä kyse on papeista, jotka ovat korkeasti koulutettuja ihmisiä.

Turvapaikanhakijoiden parissa työskentelyn kokonaisvaltaisuus korostui. Jos ihmisellä on hätä ja kriisi, hän etsii kysymyksiin vastauksia. Mutta samaan aikaan turvapaikanhakijoiden kanssa käytännön asiat korostuivat. Myös hengelliset tarpeet menivät lomittain. Turvapaikanhakijat ovat vieraassa maassa ja kirkkoon tulemiselle on vaikuttanut kristillinen vieraanvaraisuus. He tarvitsevat tukea paljon käytännön asioihin, kuten Kelassa, terveysasioissa, asunnon hankinnassa ja työpaikan löytämisessä.

Motivaatio kielenoppimiseen nousee, sillä kaikki työntekijät ihmettelivät joidenkin turvapaikanhakijoiden nopeaa kielen oppimista. Suomen tai ruotsin kielen nopea oppiminen auttoi kasteopetuksessa ja heitä haluttiin käyttää tulkkeina. Näin ollen turvapaikanhakija sai

---

¹⁹¹ H1, H2, H4, H7.

vastavuoroista auttamista. Turvapaikanhakijoita pyrittiin integroimaan seurakuntaan.

Auttaminen on vuorovaikutuksellista.

Turvapaikanhakijoista muodostui seurakuntiin oma pieni etninen ryhmä. Hajontaa oli aktiivisuudessa. Osa turvapaikanhakijoista oli tosi aktiivisia, jotka tulivat pitkien matkojen päästä.

Pappien toiminnassa korostui kristillinen ihmiskuva, jossa jokainen on yksilö ja Jumalan luoma. Diakoniatyö korostui sillä, että kääntyessään kristityksi turvapaikanhakija maksaa siitä kovaa hintaa. Turvapaikanhakija saattaa menettää perheensä, sukunsa ja joutuu klaaninsa hylkäämäksi. Seurakunnan tuki korostui tärkeänä ja merkityksellisenä. Monissa haastatteluissa korostui, seurakunnan tulee kantaa vastuuta ihmisistä. Turvapaikanhakijalle, joka on menettänyt perheensä ja sukunsa, kirkkoon liittymisen takia, on kirkon työntekijöiden ja koko kirkon tiedostettava, että heitä ei saa jättää yksin.

Haastatteluiden perusteella osasta pidettiin hyvää huolta. He toimivat kummeina ja seurakunnan aktiiveina. Osa kääntyneistä on saanut evankelista näkyä. Turvapaikanhakijat ovat selkeästi muuttaneet seurakunnan dynamiikkaa. H4 kuvasi, että oli tutustunut myös muihin seurakuntalaisiin paremmin, kun vietti aikaa heidän kanssaan yhdessä turvapaikanhakijoiden parissa. Lisäksi myös turvapaikanhakijoiden kantasuomalaiset puoliset tulivat tutuksi. Kirkon työ muoto oli siis tavoittanut sellaisia ihmisiä, joita ei muuten tapaisi tai tutustuisi kirkossa.

Turvapaikanhakijat tarvitsevat monenlaista tukea. Papit auttavat heitä käytännönavuntarpeissa. Kun turvapaikanhakija saa oleskeluluvan, he auttavat monenlaisissa käytännön asioissa, kuten asunnon etsinnässä ja työpaikan saamisessa. Käytännön avuntarpeisiin vastaaminen auttaa heitä integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan paremmin. Lisäksi aineistosta nousi esille kastekoulun aikana käydyt keskustelut ja kysymykset liittyen suomalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan.

Työntekijöiden motiiveissa kohdata turvapaikanhakijoita tuli esille kristillinen ihmiskuva. Kristilliseen ihmiskuvaan liittyy vahva tasa-arvo ajatus, jossa jokainen ihminen on tärkeä Jumalalle. Tasa-arvo ja ihmisoikeuksien puolustaminen mainitaan myös motiivina. Osa teki työtä hyvin käytännönläheisellä otteella. Toiset työntekijöissä oli jopa kansalaisaktiivismin tyyppistä toimintaa, kuten julkisuudessa puhumista ja kansanedustajiin yhteydessä olemista. Myös lähetyskäskyä kuvattiin, että turvapaikanhakijat ovat kirkolle mahdollisuus. Kirkolla on mahdollisuus kohdata turvapaikanhakijoita ja kertoa evankeliumia eteenpäin. Uskonnonvapaus tuli esille haastatteluissa, että kastekoulun voi jättää kesken halutessaan. Myös papit korostivat, ettei ketään ei saa painostaa kasteelle menoon.

Kasteopetukselle annettiin tilaa. Kasteopetuksessa myös keskusteltiin ja annettiin tilaa myös kaikille kysymyksille. Evankeliumin kertominen nähtiin tärkeänä, mutta se oli hyvin matalakynnyksistä ja käytännönläheistä toimintaa. Kaduilla julistaminen ja turvapaikanhakijoiden sielujen määrätietoinen pelastaminen ei ollut esillä, kyse oli enemmän auttamisesta ja vieraanvaraisuudesta. Tärkeänä pidettiin, kun turvapaikanhakija itse haluaa tietää ja kysyy, hänelle kerrotaan kristinuskon asioista.

Aineistossa huomasi, että papit tekevät työtä sydämellä ja isoilla elämäkysymyksillä. Diakoniatyö ja lähetystyö näkyi yhtenä kokonaisuutena. Papit kohtaavat monenlaisia asioita, kuten raskaan turvapaikkaprosessin, migrin ja hallinto-oikeuden päätökset. Tämä on sekä hengellinen että käytännöllinen ongelma. Turvapaikanhakija voi kokea, että hänen uskoaan pilkataan, vainotaan tai kyseenalaistetaan. Käytännön apu tulee siitä, että hän tarvitsee turvapaikan, koska palaaminen kotimaahan kääntymisen takia on mahdotonta. Lisäksi turvapaikanhakija on löytänyt oman yhteisön, jonka kanssa hän jakaa sekä ihmissuhteet ja perheen. Seurakunta on turvapaikanhakijalle koti ja perhe, jota ei ole samalla tavalla tarjolla kotimaassa.

Turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä hengellinen työ antaa tosi paljon. Monet työntekijät olivat saaneet hengellistä antia työssään.¹⁹² Samalla tuli esille myös murheet, turhautuminen ja turvapaikanhakijan parissa tehtävää työtä ei voi tehdä toimisto aikana. Puhelimeen pitää vastata ympärivuorokauden. H9 kertoi, että hänen on pakko vastata puhelimeen aina, sillä puhelu voi tulla poliisin säilöstä. Silloin on tärkeää, että tieto poliisin säilöön ottamisesta välittyy asianajalla.

Tutkimuksen aineisto tukee tiimityöskentelyn tehokkuutta turvapaikanhakijan kohtaamisessa ja käytännön avuntarpeissa. Aineistoon osallistuneista suurin osa teki töitä turvapaikanhakijoiden kanssa osana työyhteisöä, jossa oli tukea muista työntekijöistä, joko diakoneista, lähetysyhteisöistä tai toisista papeista. Lisäksi diakoniatyöntekijät mainitaan tärkeänä osana turvapaikanhakijoiden auttamisessa.¹⁹³ H5 teki töitä kristillisen järjestön parissa, jossa tukea tuli työnantajalta, että jumalanpalvelusyhteisössä. Hän oli jo ennen 2015 pakolaiskriisiä jo tehnyt kasteopetusta islamtaustaisen ihmisten parissa ja työsopimuksessa oli määritelty työ muslimitaustausten parissa.¹⁹⁴

H2 teki enimmäkseen yksin turvapaikanhakijoiden parissa. Hänen haastattelussansa tuli esille muiden työntekijöiden ja seurakuntalaisten asenteiden kohtaamiset. Hän oli

---

¹⁹² H1, H2, H3, H4, H6.

¹⁹³ H1, H3, H4, H6, H7, H9.

¹⁹⁴ H5.

yllättynyt kirkonpiirissä olevasta rasistisista asenteista niin seurakuntalaisten kuin työntekijöiden parissa. Lisäksi hänen ammatillisuuttansa oli kyseenalaistettu, koska hän vastaa puhelimeen ympäri vuorokauden. Kyseenalaistaminen kertoo siitä, että turvapaikanhakijoiden parissa tehtävä työ on seurakunnissa vierasta. Sitä ei voi tehdä samalla otteella kuin esim. lapsi tai perhetyötä.¹⁹⁵ Kyseenalaistaminen kuvastaa työntekijöiden tietämättömyyttä maahanmuuttajatyön luonteesta. H9 kertoi, että puhelimeen tulee vastata, sillä puhelu voi tilanteesta, jossa hänet on otettu säilöön. Silloin papin tulee soittaa hänen asianajajalleen.¹⁹⁶ H5 otti myös esille rasismien kirkon piirissä myös työntekijöissä.

Aineiston kokonaisuudessaan turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kirkkoon liittyminen on kirkolle iso mahdollisuus. Kun seurakuntiin muodostuu etnisiä ryhmiä, se muuttaa seurakunnan dynamiikkaa. H6 totesi, että ehkä nyt kantasuomalaiset uskaltavat jutella kirkkokahveilla, kun siellä turvapaikanhakijat ovat juttelevat enemmän. H3 järjesti turvapaikanhakijoille raamattupiiriä ja kantasuomalaiset alkoivat vaatia myös heille raamattuopetusta. Tästä voidaan päätellä, että turvapaikanhakijoiden innostus ja halu raamattuopetukseen, on tarttunut paikallisseurakuntalaisiin. Tai paikalliset seurakuntalaiset eivät ole ennen uskaltaneet asiaa vaatia.

Aineistossa tulee esille, että turvapaikanhakijoiden parissa olevat papit toimivat kasteopetuksessa kristillisen opin ytimessä. Heidän pitää kertoa kirkon opetus hyvin selkeällä ja ytimekkäällä kielellä. Turvapaikanhakijoilla on hyvin heikko kristillinen sanasto. He ovat tulleet toisesta kulttuurista, jossa kristinusko ei samalla tavalla ole läsnä.

6.1. Jatkotutkimusaiheita

Haastateltavat pohtivat myös teologisesti aihetta, voiko pappi kieltäytyä kastamasta ihmistä tai kysellä henkilökohtaisia motiiveja kastetta kohtaan.¹⁹⁷ H8 toi myös esille, että ei Jeesus kysellyt sen enempää motiiveja, kun kohtasi ihmisiä.¹⁹⁸ H9 pohti, että luterilaisuudessa korostuu, että usko on Jumalan ja ihmisen välinen asia, johon ei kuulu samalla tavalla uskosta todistamista. Nykyisessä kirkossa sitä vaaditaan turvapaikanhakijalta, joka haluaa liittyä kirkkoon. Tämä luo ristiriitoja ja eettistä pohdintaa.¹⁹⁹ H5 ei pitänyt olennaisena niin paljon tiedollista puolta ja sisäistävää puolta, koska oppiminen ja Raamattuun tutustuminen jatkuu kasteen jälkeen. Hän toi myös esille, että kirkossa pitäisi vaatia kantasuomalaisilta uskoa

---

¹⁹⁵ H2.

¹⁹⁶ H9.

¹⁹⁷ H9, H8.

¹⁹⁸ H8.

¹⁹⁹ H9.

kirkon oppiin, jos turvapaikanhakijalta vaaditaan. Hän piti kirkon ongelmana rasistisia kirkollisia rakenteita.²⁰⁰ Rasistisia rakenteita tuli esille. H9 haastattelussa, jossa virkailija kieltäytyy laittamasta kummiksi toista turvapaikanhakijaa. Virkailija perusteli asiaa vieraskielisten nimien hankaluudella. H9 pohti, jos olisi kummina katolainen ulkomaalainen, hänet laitettaisiin kummiksi rekisteriin mukisematta.²⁰¹ H9 kuvaus kertoo, että kirkossa on piilorasistisia rakenteita. Vaikka vieraskielisen nimen laittaminen rekisteriin on työlästä, on sen jättämättä laittaminen rasismia ja sulkee pois oikeuden kummin tehtävään. Jos kummiksi ei haluta laittaa rekisteriin vieraskielistä nimeä, voidaan puhua rakenteellisesta rasismista. Vaikka kyse on yksittäisestä tapauksesta, josta ei voi tehdä suuria johtopäätöksiä. Jos ulkomailla oleva katolainen kummi hyväksyttäisiin, vaikka hänellä ei ole suomalaista sosiaalitunnusta. Tämä on aihe, joka vaatisi lisää tutkimusta ja keskustelua kirkon sisällä.

H8 totesi, että vaikka turvapaikanhakija liittyisi kirkkoon turvapaikkaprosessin takia, jotain siitä kokemuksesta jää mieleen. H8:n kuvaus rippikoulusta ja kasteopetuksesta vastasi paljon tavallista kantasuomalaisen liittymistä kirkkoon. Hän piti 3 kuukauden rippikoulun, jossa keskustelu ei ollut niin hedelmällistä. Turvapaikanhakijat halusivat nopeasti liittyä kirkkoon turvapaikkaprosessin takia.²⁰² Turvapaikanhakijoilla on tiukempi seula kuin kantasuomalaisilla. Tämä herättää rakenteellisen ongelman. Miksi vaadimme Moni mietti voiko turvapaikanhakijalta vaatia uskoa samalla tavalla kuin kantasuomalaiselta.²⁰³

Aikuisen ihmisten kääntyminen kristinuskoon ja kirkkoon on ilmiö, joka ei ole luterilaisessa kirkossa luontaista. Mielenkiintoisia kysymyksiä minulla heräsi. Millainen on turvapaikanhakijoiden kummisuus? Mitä usko heille merkitsee? Haastatteluissa tuli ilmi, että osa turvapaikanhakijoista oli löytänyt kantasuomalaisen puolison ja pappia tarvittiin lapsen kasteessa.

Aineistossa tulee ilmi, että kääntyminen kristinuskoon joskus jopa salataan ja siihen liittyy paljon turvallisuuskysymyksiä. H3 kertoi, ettei tarkoitus ole tuottaa marttyyrejä omalla toiminnalla. Turvallisuushkana hän jätti mainitsematta muutamia kieliryhmiä ja kertoi, että suoratoistetuista jumalanpalveluksista on jätetty kuvaamatta esirukouksia, joissa kääntynyt esiintyy. Kyse on varmasti turvapaikanhakijan omasta halusta ja turvallisuudesta.

Osa työntekijöistä oli kohdannut kirkon sisällä olevaa rasismia ja maahanmuuttokriittistä ajattelua myös työntekijöiden puolelta.²⁰⁴ Osaamattomuus ja

---

²⁰⁰ H5.

²⁰¹ H9.

²⁰² H8.

²⁰³ H5, H9.

²⁰⁴ H5, H2, H9.

kohtaamattomuus kirkon sisällä tulee ilmi, kun haastattelijat kertovat asenteista kirkon työntekijöiden kuin seurakuntalaisten.²⁰⁵ Kohtaamattomuudesta ja ennakkoasenteista nousi yksin työskennellyt maahanmuuttotyössä oleva pappi, jonka ammatillisuutta ja identiteettiä oli kyseenalaistettu, onko enää ammatillinen, kun vastaa puhelimeen ympäri vuorokauden.²⁰⁶

Toinen mielenkiintoinen aihe jatkotutkimukselle nousee seksuaalivähemmistöön kuuluvista kääntyneistä kristityistä. H9 kertoo, että surullisemmat tapaukset ovat seksuaalivähemmistöön kuuluvat kääntyneet, joiden uskoa eikä seksuaalista suuntautumista uskota maahanmuuttoviraston kohdalla. Mielestäni tämä voisi olla hyvin mielenkiintoinen tutkimusaihe niin seksuaalietiikan kuin uskonnonvapauden näkökulmasta.

---

²⁰⁵ H2, H5, H9.

²⁰⁶ H2.

Lähde- ja kirjallisuusluettelo

Lähteet

Friendship First (luettu 24.4.2021)

<https://www.om.org/fi/koulutukset/friendship-first>

H1 Haastateltava 1 21.1.2021

H2 Haastateltava 2 25.1.2021

H3 Haastateltava 3 25.1.2021

H4 Haastateltava 4 25.1.2021

H5 Haastateltava 5 25.1.2021

H6 Haastateltava 6 26.1.2021

H7 Haastateltava 7 27.1.2021

H8 Haasteleva 8 28.1.2021

H9 Haastateltava 9 2.2.2021

IRAK: TIEDONHANKINTAMATKA BAGDADIIN LOKA-MARRASKUUSSA 2017

Maahanmuuttovirasto (Luettu 2.9.2019)

<https://migri.fi/documents/5202425/5914056/Irak+tiedonhankintamatka+Bagdadiin+loka-marraskuussa+2017.pdf/868c0af1-3c50-4ab2-99e0-a720b079c589>

Kasteessa ihminen otetaan seurakunnan jäseneksi

<https://evl.fi/tutki-uskoa/kaste-ja-ehtoollinen/kaste>

Katekismus, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kristinoppi. Hyväksytty kirkolliskokouksessa vuonna 1999. Edita Helsinki. 2000.

Ristiäisten järjestämääj+inen

<https://evl.fi/perhejuhlat/ristiaiset/ristiaisten-jarjestaminen>

Kirkkoturva, turvapaikanhakijoiden ja paperittomien tilanne

<https://evl.fi/uutishuone/pinnalla-nyt/kirkkoturva>

Käsitteet Tilastokeskus (luettu 26.2.2018)

http://www.stat.fi/meta/kas/kvanti_tutkimus.html

Seurakunnat ja maahanmuuttajat (luettu 5.10.2020)

<https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttaja>

Seurakuntien apu turvapaikanhakijoille

Kyselytutkimus seurakunnille. Author Kirkon tutkimuskeskus. (luettu 6.10.2020)
<https://public.tableau.com/profile/kirkon.tutkimuskeskus#!/vizhome/Seurakuntienapurvapai-kanhajoille/Story1>

Migri Raportti: MIG-2016445

Kristityt, ateistit ja islamista luopuneet Irakissa ja erityisesti Irakin pohjoisosissa (Irakin Kurdistan, Nineven lääni)

https://migri.fi/documents/5202425/5914056/Kristityt%2C+ateistit+ja+islamista+luopuneet+Pohjois-Irakissa_MIG-2016445.pdf/1bcdd8ec-1f8a-7703-30d2-eeda00ef46a3/Kristityt%2C+ateistit+ja+islamista+luopuneet+Pohjois-Irakissa_MIG-2016445.pdf?t=1607609453393 (Katsottu 5.1.2021)

Migrin selvitys 2018 Migrin selvitys sisäasianministeriölleturvapaikkapäätöksentekoon ja -menettelyyn liittyen 13.6.2018

https://migri.fi/documents/5202425/8701378/Maahanmuuttoviraston+selvitys+sisäministerille+turvapaikkapäätöksentekoon_valmis.pdf/0bb0572e-0309-4250-b1f1-9045cc9d5f00da/Maahanmuuttoviraston+selvitys+sisäministerille+turvapaikkapäätöksenteko_on_valmis.pdf.pdf. (Katsottu 22.2.2020)

Majoittuminen yksityismajoitukseen

<https://migri.fi/majoittuminen-yksityismajoitukseen> (Katsottu 19.10.2020)

Migri vastaa: Miten kristinuskoon kääntyminen vaikuttaa turvapaikkapäätökseen?

Milloin turvapaikkaa ei käsitellä Suomessa?

<https://migri.fi/milloin-hakemusta-ei-kasitella-suomessa-> (Katsottu 19.10.2020)

Millä perusteella turvapaikan voi saada?

<https://migri.fi/milla-perusteella-turvapaikan-voi-saada> (luettu 2.4.2020)

Muukalaispassi

<https://migri.fi/muukalaispassi> (luettu 24.4.2021)

Paperittomat (Katsottu 27.3.2019)

Kiintiöpakolaisten vastaanotto on tapa auttaa kaikkein haavoittuvimmassa olevia. (luettu 27.1.2020)

<https://intermin.fi/maahanmutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset/kiintiopakolaiset>

Pyhä Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos.

Tilastot Migri (Katsottu 21.3.2019)

<http://tilastot.migri.fi/#applications/23330?start=540&end=551>

Traer, Robert: "Religion" and International law. Religion and Human Rights.

<https://religionhumanrights.com/Research/religion.intlaw.htm> (luettu 17.2.2020)

Turvapaikanhakijat ja kirkon jäsenyys (luettu 21.2.2019)
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content1E416E>

Turvapaikanhakija pakenee vainoa kotimassaan (luettu 21.3.2019)
<https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>

Turvapaikanhakijoiden uusintahakemukset (luettu 2.4.2020)
<https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset/uusintahakemukset>

Turvapaikkapuhuttelun asiakasohje (luetty 24.4.2021)
https://migri.fi/documents/5202425/14022644/%28Suomi%29turvapaikkapuhuttelu_asylsamtal_asyluminterview.pdf/52e538b1-f5b8-cc35-c4ce-b99ea0e20c84/%28Suomi%29turvapaikkapuhuttelu_asylsamtal_asyluminterview.pdf?version=1.1&t=1589461243000

Työntekijän oleskelulupahakemus (TTOL)
<https://migri.fi/tyontekijan-oleskelulupa> (luettu 24.4.2021)

Uskonnonvapaus
<https://minedu.fi/uskonnonvapaus> (luettu 27.1.2020)

UTU 2018
Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto: ”Kansainvälistä suojelua koskevat päätökset Maahanmuuttovirastossa 2015–2017. Pilottitutkimus 18–34-vuotiaita Irakin kansalaisia koskevista myönteisistä ja kielteisistä päätöksistä”. Oikeustieteellisen tiedekunnan tutkimusraportteja ja katsauksia 1/2018.
https://www.utu.fi/sites/default/files/public%3A//media/file/RPR_1_2018.pdf (Luettu 10.3.2020)

Seurakunnat ja maahanmuuttajat (luettu 5.10.2020)
<https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttaja>

Seurakuntien apu turvapaikanhakijoille
Kyselytutkimus seurakunnille. Author Kirkon tutkimuskeskus. (luettu 6.10.2020)
<https://public.tableau.com/profile/kirkon.tutkimuskeskus#!/vizhome/Seurakuntienaputurvapaikanhajoille/Story1>

Tilastot
<http://migri.fi/tilastot>

Turvapaikkapuhuttelun asiakasohje (luetty 24.4.2021)
https://migri.fi/documents/5202425/14022644/%28Suomi%29turvapaikkapuhuttelu_asylsamtal_asyluminterview.pdf/52e538b1-f5b8-cc35-c4ce-b99ea0e20c84/%28Suomi%29turvapaikkapuhuttelu_asylsamtal_asyluminterview.pdf?version=1.1&t=1589461243000

Työntekijän oleskelulupahakemus (TTOL)
<https://migri.fi/tyontekijan-oleskelulupa> (luettu 24.4.2021)

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Ihmisoikeusliitto. (luettu 14.3.2020)
<https://ihmisoikeusliitto.fi/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-julistus/>

Kirjallisuus

Ahonen, Talvikki (2018) Kirkkoturvainstituution muotoutuminen Suomessa.
Uskonnontutkija.1/ 2018.

Ahonen, Talvikki & Kallius, Annastiina 4. *Paperittomuuden tuotanto ja hallinta Suomessa vuosina 2015–2017*. Eveliina Lyytinen (toim.), Turvapaikanhaku ja pakolaisuus Suomessa. Turku. Siirtolaisuusinstituutti. 2019

Castaneda, Anu E (toim.) Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi. Tutkimus Suomeen vuonna 2018 tulleista turvapaikanhakijoista. Natalia Skogberg Katri-Leena Mustonen Päivikki Koponen Paula Tiittala Eero Lilja Awa Ahmed Haji Omar Olli Snellman ja THL. Helsinki. 2019.

Furseth, Inger & Repstad, Pål. An Introduction to the Sociology of Religion. Classical and Contemporary Perspectives. Aldershot: Ashgate cop. 2007.

Gävert Titi. Diakoniabarometri 2016. Helsinki: Kirkon tutkimuskeskus. 2016

Hansen, Sanna (2016) Kunniakäsitykset ja väkivalta –selvitys kunniaan liittyvästä väkivallasta ja siihen puuttumisesta Suomessa. Ihmisoikeusliiton selvitys. Sanna Hanse, Anni Sans, Maija Järppinen, Joanna Karsaca https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2016/06/Kunniak%C3%A4sitykset-ja-v%C3%A4kivalta_B5_nettiliite.pdf (luettu 11.1.2021)

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena (2006) Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. 4. uudistettupainos. Yliopistopaino. Helsinki.

Hirvonen, Ari (2017) Postprint. Paperittomatoikeusvaltion välitilassa Oikeus Nr. 2, Vol. 46,2017, 156-165. Helsingin Yliopisto. Oikeustieteellinen tiedekunta. Helsinki.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/232184/Postprint_Paperittomat_1_.pdf?sequence=1 (Luettu 12.12.2020)

Jauhiainen, Jussi S. (2017) *Turvapaikka Suomesta? Vuoden 2015 turvapaikanhakijat ja turvapaikkaprosessit Suomessa*. Turun yliopisto. Maantieteen ja geologian laitos. Verkkojulkaisu.<https://www.utu.fi/fi/yksikot/sci/yksikot/maageo/tutkimus/julkaisut/Documents/URMI.pdf> (Luettu 20.11.2020)

Jokiranta, Jutta (2017) Rituaalien voima ja vaikutus. Kuuluu julkaisusarjaan: Sisäänkäyntejä Raamattuun. Tulkitsijan kirja. Toim. Luomanen, Petri; Huttunen, Niko; Virtanen, Kalevi. Kirjapaja. Helsinki.

Kaira, Terhi (2019) ”Sitä kohti, mikä on edessä”; strategia-ajattelun ominaispiirteet Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Akateeminen väitöskirja. Helsingin Yliopisto, teologinen tiedekunta.

Leino, Pekka (2005) Kirkon oikeudelliset normit. Suomalainen lakimiesyhdistys. Gummerius kustannus oy. 2. tark. painos. Vaajakoski.

- Lempiäinen, Pentti (2004) *Pyhät toimitukset* 4. uudistettu painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Mayer, Ann Elizabeth (1991) *Islam and Human Rights. Tradition and Politics*, Boulder: Westview Press.
- Niemelä, Kati. (2014) *Kutsumusta, auttamista ja itsensä toteuttamista. Pappien ja kanttoreiden suhde työhön, työhyvinvointi ja suhtautuminen ajankohtaisiin kysymyksiin* Kirkon akateemisten jäsenkyselyssä 2014.
[http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/25A061BE3EE694BCC2257E2E0012D562/\\$FILE/Julkaistu%2038.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/25A061BE3EE694BCC2257E2E0012D562/$FILE/Julkaistu%2038.pdf) (luettu 21.8.2018)
- Niemelä, Kati (2003) *Moderni kirkkokansa. Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhannella*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 82. Toim. Kimmo Kääriäinen, Kimmo Ketola. Jyväskylä
- Nummenmaa, Lauri (2004) *Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät*. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Vammala.
- Niemi, Hanna (2017) *Hätämajoituksesta Aleppon kelloihin*. Evankelis-luterilaisten seurakuntien turvapaikkatyö Suomessa. Toim. Niemi Hanna & Siirto Ulla. Kirkontutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja.
[http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/B2D9A839490F9885C22580DD003E3453/\\$FILE/KKH_Hatamajoituksesta_Aleppon_kelloihin_verkkojulkaisu.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/B2D9A839490F9885C22580DD003E3453/$FILE/KKH_Hatamajoituksesta_Aleppon_kelloihin_verkkojulkaisu.pdf) (luettu 21.8.2018)
- Palmu, Harri (2012) *Haastettu kirkko – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011*. Kirkontutkimuskeskuksen nettijulkaisu.
[http://notes.evl.fi/julkaisut.nsf/F965E683D0006D41C2257E2E0012D51C/\\$FILE/Haastettu%20kirkko_kannet%20mukana.pdf](http://notes.evl.fi/julkaisut.nsf/F965E683D0006D41C2257E2E0012D51C/$FILE/Haastettu%20kirkko_kannet%20mukana.pdf) (luettu 20.2.2020)
- Pirinen, Ilkka (2018) *Turvapaikanhakijoiden terveydentila*. Tutkimus Tampereen kaupungin ulkomaalaisosaston terveydenhoito yksikössä. Väitöskirja. Tampereen yliopisto, lääketieteellinen laitos. Tampere
[http://notes.evl.fi/julkaisut.nsf/F965E683D0006D41C2257E2E0012D51C/\\$FILE/Haastettu%20kirkko_kannet%20mukana.pdf](http://notes.evl.fi/julkaisut.nsf/F965E683D0006D41C2257E2E0012D51C/$FILE/Haastettu%20kirkko_kannet%20mukana.pdf) (luettu 20.2.2020)
- Puumala, Eeva & Määttä, Simo K. (2018) *Puhuttelut muodostavat uskottavuusarvioinnin perustan. Turvapaikka puheena: mistä puhutteluissa ja arvioinnissa on kyse?* Helsingin Yliopisto, Käännöstiede. 26.06.2018. Alusta. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden verkkolehti. 26.06.2018.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/237334/Turvapaikka_puheena_mist_uhutteluissa_ja_arvioinnissa_on_kyse.pdf?sequence=1&isAllowed=y (luettu 19.10.2020)
- Rambo, Lewis (1993) *Understanding religious conversion*. Yale University Press New Haven and London.
- Rantanen, Krista (2017) *Evankelis-luterilaisen kirkon näkyvyys vastaanottokeskuksessa*. Kandidaatin opinnäytetyö. Helsingin Yliopisto.

- Saastamoinen, Jutta (2017) *EMN Ad-Hoc Query on Asylum claims based on conversion from Islam to another religion*. Requested by Jutta Saastamoinen on 7th March 2017
- Salomäki, Hanna (2014) *Leikkauspintoja kirkon jäsenyyteen* Hytönen, Maarit & Ketola, Kimmo & Salminen, Veli-Matti. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 35
- Samahon, TuanN (2000) The Religion Clauses and Political Asylum: Religious Persecution Claims and the Religious Membership-Conversion Imposter Problem. *The Georgetown Law Journal*. Vol. 88:2211.
- Siirto, Ulla & Hanna Niemi (2019) Solidaarista yhdessä elämisen taitoa vai vieraanvaraisuutta: evankelisluterilaiset seurakunnat turvapaikkatyössä. Eveliina Lyytinen (toim.), *Turvapaikanhaku ja pakolaisuus Suomessa*. Turku: Siirtolaisuusinstituutti, 231–251.
<https://siirtolaisuusinstituutti.fi/wp-content/uploads/2019/12/t-02-isbn-978-952-7167-60-1-turvapaikanhaku-ja-pakolaisuus-suomessa.pdf> (luettu 4.1.2021)
- Sorsa, Leena (2017) *Uskonnon ja vakaumuksen vapaus. Monien uskontojen ja katsomusten Suomi*. Toim. Jussi Solberg. Kirkontutkimuskeskuksen nettijulkaisuja, 48.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2009) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi

Liite 1
Haastattelupyyntö maisterintutkielmaa varten

Hei!

Olen Krista Rantanen, maisterivaiheen opiskelija Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta. Teen uskonnonpedagogiikan maisterintutkielmaa ja aihepiirini käsittelee kirkkoon kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kohtaamista kirkossa. Tutkielmatyötäni ohjaa yliopistolehtori Tapani Innanen. Kokoan tutkimusaineistoni haastatteluin ja tällä asialla olen lähestynyt Sinua.

Varmistan vielä: Toiveeni on haastatella vuodesta 2015 lähtien työskentelyitä työntekijöitä, jotka kohtaavat kääntyneitä turvapaikanhakijoita. Minua kiinnostaa kirkon työntekijät, jotka kohtaavat käytännön tilanteissa kääntyneitä tai kristinuskosta kiinnostuneita turvapaikanhakijoita.

Haastattelut voidaan tehdä tarkemmin erikseen sovittavassa paikassa ja sopivana ajankohtana. Haastatteluun on hyvä varata ehkä 1–1,5 tunnin aika, jota ei välttämättä tarvita kokonaan. Valitsemassasi paikassa ja voimme sopia juuri sinulle sopivan haastatteluajan. Äänitän haastattelut ja litteroin ne tekstiksi ennen analyysin tekemistä. Käsittelemme aineistoa luottamuksellisesti ja eivätkä haastattelut ole toisten tunnistettavissa nimellään tai välillisesti esim. koulun tai paikkakunnan tietojen perusteella enempää tutkimusprosessin aikana kuin tutkielmatekstissäkään. Tutkielmani valmistumisen jälkeen kaikki haastatteluin kerätyt aineistot tuhoaan. Kerron mielelläni lisää tutkielmaprosessista ja tutkimusaiheestani.

Mikäli saan haastatella sinua, voisimme sopia haastatteluajankohdan- ja paikan joko puhelimitse tai sähköpostitse. Kiitos mielenkiinnostasi!

Krista Rantanen

TK, Helsingin yliopisto

krista.rantanen@helsinki.fi
XXX

Liite 2

Teemahaastattelurunko

Työntekijän työnkuva

- Millaisilla teologisilla tausta-ajatuksilla teet työtä?
- Mikä motivoi sinua turvapaikanhakijoiden kohtaamisessa?
- Mikä sai sinut toimimaan vuonna 2015 turvapaikanhakijoiden kanssa?
- Milla tavoin kommunikoitte?

Kristinuskosta kiinnostuneet turvapaikanhakijat ja hengellinen työ

- Millaiset turvapaikanhakijat ovat kiinnostuneet kristinuskosta?
- Miten he tulevat kirkkoon? Mitä kautta?
- Millaista hengellistä työtä teet turvapaikanhakijoiden parissa? (miten se eroaa muusta hengellisestä työstä)
- Millaisia kohtaamisia tulee, kun kirkkoon liitytään? Kaste?

Työntekijän tukeminen turvapaikkaprosessin aikana

- Millaisia asioita kohtaat turvapaikanhakijoissa vastaanottokeskukseen liittyen?
- Entä turvapaikanhakijan lähtömaahan liittyen? Sukulaisiin? Perheeseen?
- Entä elämäntilanteeseen?
- Turvapaikkapuhutteluun?
- Millaisia turvapaikkapäätöksiä kohtaat kääntyneissä turvapaikanhakijoissa?

Onko jotain mitä haluaisit lisätä tai kertoa?